

รายงานผลการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในพื้นที่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
ตุลาคม ๒๕๖๕

คำนำ

การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานสนองพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศ์ เพื่อประโยชน์สุขของราษฎร จำนวน ๑๙ โครงการ/กิจกรรม งบประมาณจำนวน ๓๖๓,๖๑๔,๙๖๗ บาท (สามร้อยหกสิบสามล้านหกแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยหกสิบเจ็ดบาทถ้วน) ซึ่งครอบคลุมโครงการพัฒนาด้านบูรณาการ โครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ โครงการพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อม และโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ ซึ่งการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้ มุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ต้องเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน เพื่อให้ราษฎรมีอาชีพที่มั่นคง ก้าวหน้า ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรที่ดีขึ้น ตลอดจนส่งผลถึงความมั่นคงของชาติได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน สนับสนุน และติดตามการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้จัดทำรายงานผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ฉบับนี้ขึ้น เพื่อสรุปผลความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการประสานงาน และติดตามผลการดำเนินงานในระยะต่อไป

สำนักงาน กปร.

ตุลาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

หน้า

สรุปสาระสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑

ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่าง ๆ

ด้านบูรณาการ

พระราชดำริตรง

๑. โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย ตำบลคุ้มเก่า ตำบลหนองฝื่อ ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ ตำบลกุดปลาเค้า และตำบลระพังทอง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์	๙
๒. โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	๑๔
๓. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกุดชุม อำเภอดงหลวง และตำบลบ้านค้อ อำเภอกำแพงศรี จังหวัดมุกดาหาร	๒๐
๔. โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยตึกชู อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ	๒๖
๕. โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	๓๔
๖. โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร	๓๙

โครงการที่ดำเนินการในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๗. โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) เมืองนาชายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว	๔๕

ด้านแหล่งน้ำ

พระราชดำริตรง

๘. โครงการสนับสนุนระบบส่งน้ำแก่กลุ่มรวมพลังเกษตรกรอินทรีย์
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ระยะที่ ๒)
ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ๔๗

ฎีกา

๙. โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลมะค่า อำเภอนोनสูง จังหวัดนครราชสีมา ๕๐
๑๐. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเป้อย
ป่าภูซี้เถ่า และป่าภูเรือ ฝ่ายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจาก
พระราชดำริ
ตำบลนาพึ่ง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ๕๒
๑๑. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเป้อย
ป่าภูซี้เถ่า และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลนามาตา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ๕๕
๑๒. โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านหนองแดงและ
ชุดแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลช่องสามหมอ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ ๑) ๕๘
๑๓. โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลหมากหญ้า อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ๖๐

ด้านสิ่งแวดล้อม

พระราชดำริตรง

๑๔. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ๖๒

ด้านสิ่งแวดล้อม (ต่อ)

ฎีกา

๑๕.	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลขอนยูง อำเภอกุศจับ จังหวัดอุดรธานี	๖๗
๑๖.	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเปือย ป่าภูซี้เกล้า และป่าภูเรืออันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาผึ้ง และตำบลนามาลา อำเภอนาแก้ว จังหวัดเลย	๗๐

ด้านอื่น ๆ

พระราชดำริตรง

๑๗.	โครงการก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำ และโรงอบกิ่งพันธุ์ ศูนย์ผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผล พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น	๗๓
๑๘.	โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี	๗๖
๑๙.	โครงการอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลจันทึก อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	๗๙

ภาคผนวก

รายงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปลสารสำคัญ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สรุปสาระสำคัญ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้ให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ส่วนราชการต่าง ๆ ในการดำเนินงานโครงการเพื่อสืบสาน รักษา และต่อยอดการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน จำนวน ๑๙ โครงการ เป็นเงินรวมทั้งสิ้น จำนวน ๓๖๓,๖๑๔,๙๖๗ บาท (สามร้อยหกสิบสามล้านบาทเศษ) หนึ่งหมื่นสี่พันเก้าร้อยหกสิบเจ็ดบาทถ้วน) ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

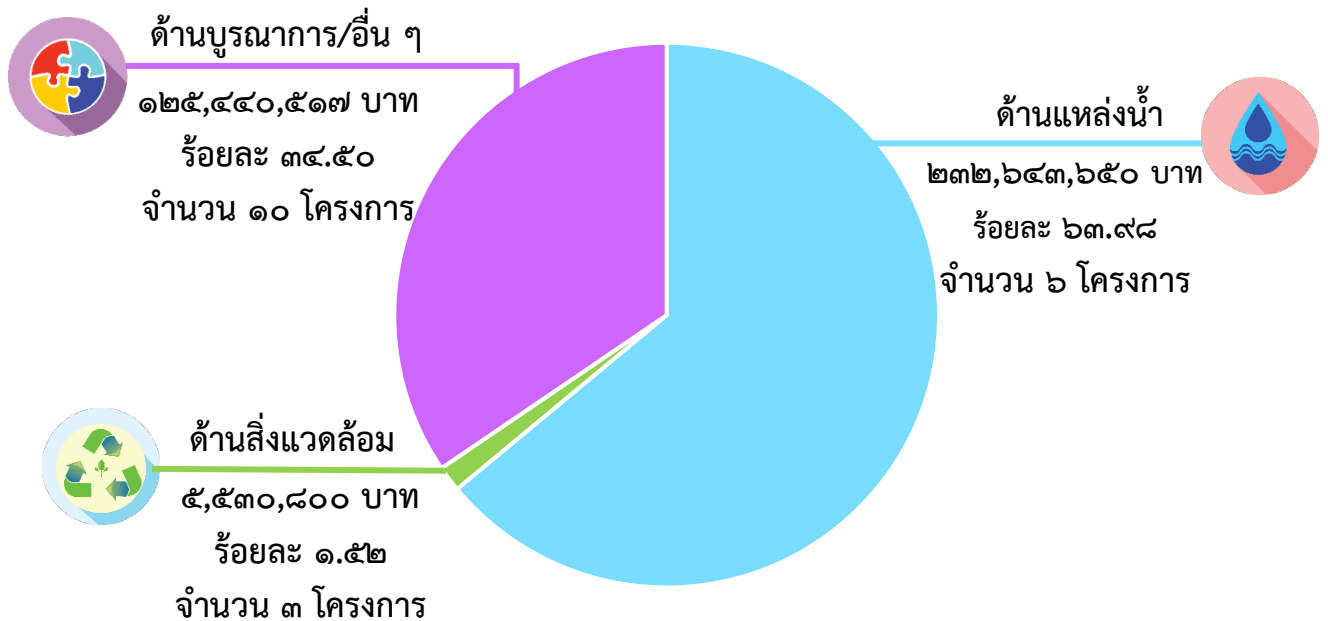
- ๑. ด้านแหล่งน้ำ** จำนวน ๖ โครงการ วงเงิน ๒๓๒,๖๔๓,๖๕๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๙๘ ของงบประมาณทั้งหมด
- ๒. ด้านสิ่งแวดล้อม** จำนวน ๓ โครงการ วงเงิน ๕,๕๓๐,๘๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๒ ของงบประมาณทั้งหมด
- ๓. ด้านบูรณาการ/อื่น ๆ** จำนวน ๑๐ โครงการ วงเงิน ๑๒๕,๔๔๐,๕๑๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๐ ของงบประมาณทั้งหมด

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
จำแนกตามประเภทของการพัฒนา

ประเภทโครงการ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)	ร้อยละ
ด้านแหล่งน้ำ	๖	๒๓๒,๖๔๓,๖๕๐	๖๓.๙๘
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓	๕,๕๓๐,๘๐๐	๑.๕๒
ด้านบูรณาการ/อื่น ๆ	๑๐	๑๒๕,๔๔๐,๕๑๗	๓๔.๕๐
รวม	๑๙	๓๖๓,๖๑๔,๙๖๗	๑๐๐

ภาพที่ ๑ แสดงงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
 จำแนกตามประเภทของการพัฒนา

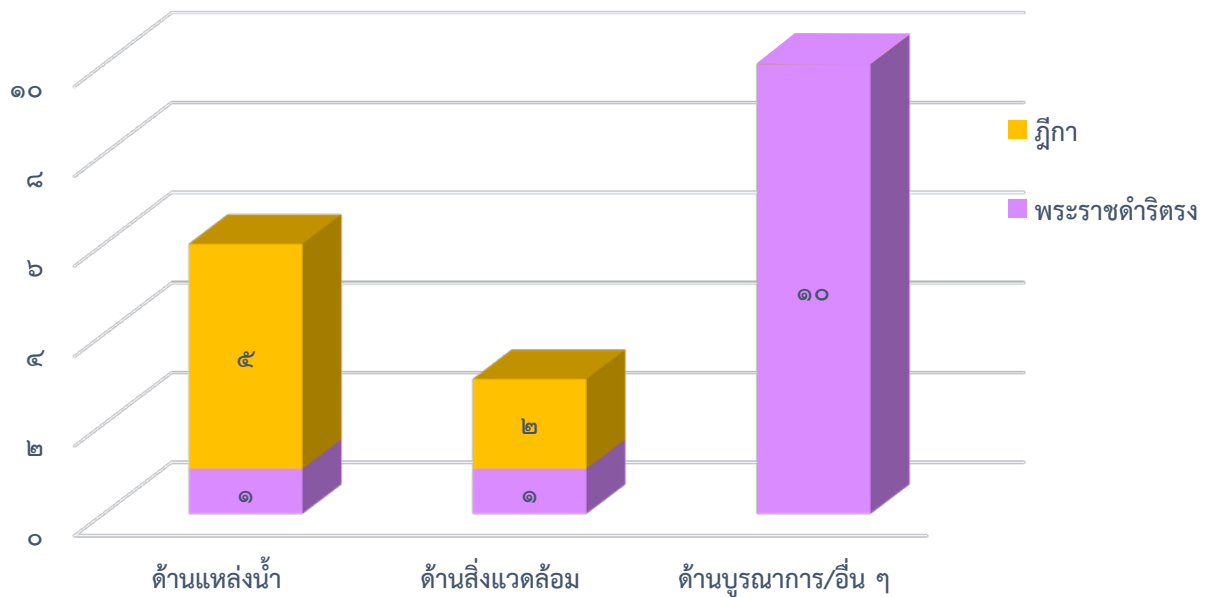
ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เกิดจากพระราชดำริตรง จำนวน ๑๒ โครงการ และเกิดจากราษฎร ทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา จำนวน ๗ โครงการ โดยมีรายละเอียดแสดงได้ตามตารางที่ ๒ และภาพที่ ๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
 จำแนกตามที่มาของโครงการ

ประเภทโครงการ	ที่มาของโครงการฯ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
	พระราชดำริตรง	ฎีกา	รวม
ด้านแหล่งน้ำ	๑	๕	๖
ด้านสิ่งแวดล้อม	๑	๒	๓
ด้านบูรณาการ/อื่น ๆ	๑๐	-	๑๐
รวม	๑๒	๗	๑๙

ภาพที่ ๒ แสดงจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
 จำแนกตามที่มาของโครงการ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก กปร. มีโครงการที่ดำเนินการในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน ๑๑ จังหวัด และดำเนินการในต่างประเทศ จำนวน ๑ ประเทศ โดยมีรายละเอียดแสดงได้ตามตารางที่ ๓ และภาพที่ ๓ ดังนี้

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
 จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ดำเนินการ	โครงการ		งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๑. กาศสินธุ์	๑	๕.๒๖	๒,๓๖๘,๓๑๕	๐.๖๕
๒. ขอนแก่น	๑	๕.๒๖	๕๘๗,๙๐๐	๐.๑๖
๓. ชัยภูมิ	๑	๕.๒๖	๔๓,๑๕๙,๖๕๐	๑๑.๘๗
๔. นครราชสีมา	๒	๑๐.๕๓	๒๗,๕๖๗,๕๓๔	๗.๕๘
๕. มุกดาหาร	๑	๕.๒๖	๓,๙๐๓,๓๑๕	๑.๐๗
๖. ยโสธร	๑	๕.๒๖	๔,๓๖๔,๕๒๕	๑.๒๐
๗. เลย	๔	๒๑.๐๖	๑๑๒,๐๙๙,๓๑๓	๓๐.๘๓
๘. ศรีสะเกษ	๑	๕.๒๖	๑๙,๒๑๐,๔๐๐	๕.๒๘

พื้นที่ดำเนินการ	โครงการ		งบประมาณ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน (บาท)	ร้อยละ
๙. สกลนคร	๒	๑๐.๕๓	๗๘,๗๕๐,๗๙๘	๒๑.๖๖
๑๐. สุรินทร์	๑	๕.๒๖	๓๐,๖๑๕,๐๐๐	๘.๔๒
๑๑. อุตรธานี	๓	๑๕.๘๐	๓๙,๐๓๖,๒๖๗	๑๐.๗๔
๑๒. สปป.ลาว	๑	๕.๒๖	๑,๙๕๑,๙๕๐	๐.๕๔
รวมทั้งสิ้น	๑๙	๑๐๐	๓๖๓,๖๑๔,๙๖๗	๑๐๐

ภาพที่ ๓ แสดงจำนวนและงบประมาณโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
 จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ

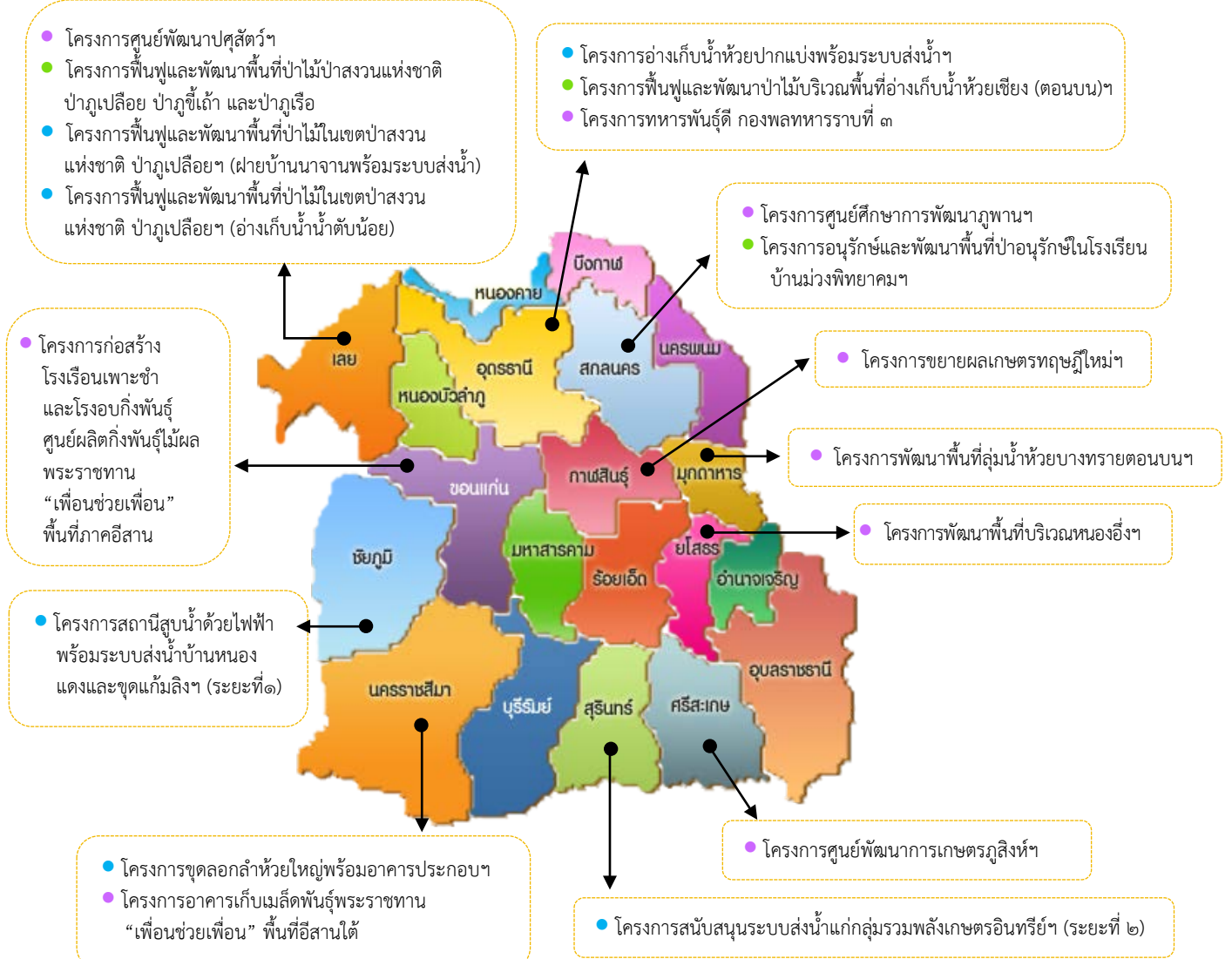
สัญลักษณ์แทนประเภทของการพัฒนา

- ด้านแหล่งน้ำ
- ด้านบูรณาการ/อื่น ๆ
- ด้านสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ ๔ แสดงที่ตั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่ราษฎรกลุ่มเป้าหมาย โดยมีผลสัมฤทธิ์จำแนกตามประเภทของโครงการ แสดงได้ ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาด้านบูรณาการ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๓,๑๑๘	ครัวเรือน
			๒๒,๙๔๑
● การอบรม	จำนวนประมาณ	๑,๒๗๐	คน
● การศึกษาดูงาน	จำนวนประมาณ	๒๑,๖๗๑	คน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๓,๕๐๙	ครัวเรือน
			๑๔,๑๑๖
● การอบรม	จำนวนประมาณ	๒,๑๒๕	คน
● การศึกษาดูงาน	จำนวนประมาณ	๓,๐๗๖	คน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๗๐๐	คน
● การอบรม	จำนวนประมาณ	๑๐๐	คน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนฯ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๓,๓๙๐	คน
● การอบรม	จำนวนประมาณ	๗๘๐	คน
● พื้นที่ป่าไม้	จำนวนประมาณ	๑๘๔,๐๐๐	ไร่

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งฯ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๒,๐๓๖	ครัวเรือน
			๗,๗๖๗
● การอบรม	จำนวนประมาณ	๕๕	คน
● พื้นที่ป่าไม้	จำนวนประมาณ	๓,๐๐๖	ไร่

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาด้านบูรณาการ

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว

(หลัก ๒๒)

● ผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๒,๒๐๖	ครัวเรือน
	จำนวนประมาณ	๑๐,๗๓๑	คน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการด้านการบูรณาการ/อื่น ๆ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๔๐๐	คน
--------------------------	-------------	-----	----

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๒,๓๔๙	ครัวเรือน
	จำนวนประมาณ	๙,๐๑๙	คน
● พื้นที่เกษตร (ฤดูฝน)	จำนวนประมาณ	๕,๗๖๑	ไร่
● พื้นที่เกษตร (ฤดูแล้ง)	จำนวนประมาณ	๔,๖๖๑	ไร่

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

● ราษฎรผู้ได้รับประโยชน์	จำนวนประมาณ	๑,๒๑๐	คน
● พื้นที่ป่าไม้	จำนวนประมาณ	๒๒,๙๗๕	ไร่

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่าง ๆ

ด้านบูรณาการ

โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย ตำบลคุ้มเก่า ตำบลหนองผือ ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ ตำบลกุดปลาข้าว และตำบลสระพังทอง อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้พิจารณา จัดทำแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกของราษฎร โดยการขุดสระกักเก็บน้ำตามแนวเกษตร ทฤษฎีใหม่ในบริเวณพื้นที่ที่ราษฎรน้อมเกล้าถวาย จำนวน ๑๓ ไร่ ๓ งาน ที่บ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ โครงการดังกล่าว และได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ขยายผลการดำเนินงานโครงการ ไปสู่ราษฎรในบริเวณใกล้เคียง

ผลการดำเนินงาน

เป็นการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ พัฒนากลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็น กลุ่มฮักแพง-แบ่งปัน อำเภอน้ำขุ่น มีสมาชิกประมาณ ๗๒๐ คน โดยสมาชิกทุกคนจะต้องเข้า รับการอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดของเกษตรกร โดยมียุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ พึ่งตนเอง พึ่งพากันเอง สร้างภาคีเครือข่าย และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ปัจจุบัน ยังคงมีกระบวนการขับเคลื่อนเครือข่ายอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

การศึกษาดูงานชุมชนการพัฒนาแบบบูรณาการ อบรมทักษะการประกอบอาชีพหลังฤดูการเก็บเกี่ยว

กิจกรรมที่ ๑ : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนิน กิจกรรมหมู่บ้านชุมชนต้นแบบขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โดยจัดอบรมความรู้ทักษะการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางเกษตร ทฤษฎีใหม่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกร จำนวน ๔๐ คน

กิจกรรมที่ ๒ : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการขุดเจาะบ่อบาดาลสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๖ นิ้ว ลึก ๕๘ เมตร จำนวน ๑ แห่ง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้แก่เกษตรกร

ขุดเจาะบ่อบาดาลสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

กิจกรรมระบบกระจายน้ำด้วยหอถังสูง

กิจกรรมที่ ๓ : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการเสริมระบบกระจายน้ำด้วยหอถังสูง จำนวน ๑ แห่ง โดยก่อสร้างหอถังสูง พร้อมติดตั้งถังเก็บน้ำไฟเบอร์กลาสขนาด บรรจุ ๓,๐๐๐ ลิตร จำนวน ๒ ถัง

กิจกรรมที่ ๔ : สำนักงานประมงจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาकिनพีชแบบลดต้นทุน (แหนแดง) โดยจัดอบรมการเลี้ยงปลาकिनพีช และเพาะเลี้ยงแหนแดง ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๓๐ คน

กิจกรรมที่ ๕ : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน (ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานฯ และน้ำหมักชีวภาพ)

กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงปลาकिनพีช

ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี

ปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดสิม-คุ้มเก่า

กิจกรรมอบรมการทอผ้าลายภูไท

กิจกรรมที่ ๖ : อำเภอลำทะเมนชัย ได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดสิม - คุ้มเก่า โดยทาสีอาคาร และปูกระเบื้องภายในอาคาร

กิจกรรมที่ ๗ : อำเภอลำทะเมนชัย ได้จัดส่งเสริมกลุ่มศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดสิม - คุ้มเก่า พัฒนาการทอผ้าลายภูไทชาว โดยจัดอบรมการทอผ้าลายภูไท ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๔๐ คน

กิจกรรมที่ ๘ : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมการทำธุรกิจโรงสีข้าวชุมชน โดยจัดซื้อเครื่องสีข้าว จำนวน ๒ เครื่อง และก่อสร้างโรงสีข้าว จำนวน ๑ โรง

ส่งเสริมการทำธุรกิจโรงสีข้าวชุมชน

ฝึกอาชีพการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน

กิจกรรมที่ ๙ : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการฝึกอาชีพการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน โดยอบรมการปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์ และการฝึกทักษะอาชีพ ให้กับนักเรียน จำนวน ๔๐ คน

กิจกรรมที่ ๑๐ : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นหลังนาพร้อมระบบน้ำหยด โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ข้าวเหนียวหวานพันธุ์ลูกผสม และเมล็ดพันธุ์ฟักทอง พื้นที่ ๑๕ ไร่

กิจกรรมที่ ๑๑ : อำเภอเขาวง ได้จัดกิจกรรมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกษตรกรต้นแบบ และให้เกษตรกรรายใหม่ ได้มีความเข้าใจแนวทางการพัฒนาพื้นที่อำเภอเขาวงอย่างชัดเจน และทั่วถึง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๒๐๐ คน

ส่งเสริมการปลูกพืชอายุสั้นหลังนาพร้อมระบบน้ำหยด

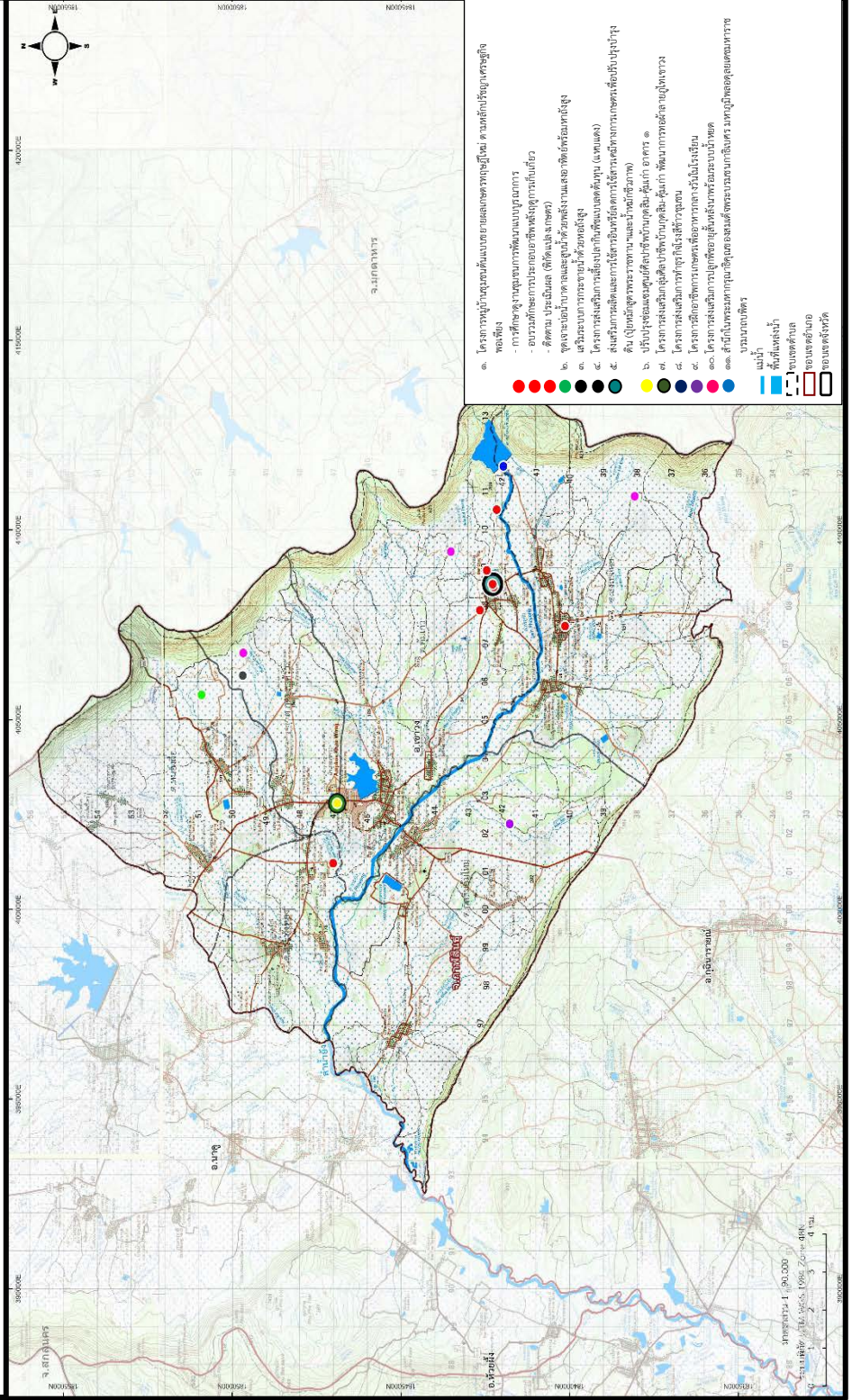
กิจกรรมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล
อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถขับเคลื่อนให้อำเภอเขาวง เป็นอำเภอแห่งการเรียนรู้ต้นแบบของเกษตรกร ทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์ โดยขับเคลื่อนให้เกษตรกร พึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง โดยมีกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการเพื่อสร้างองค์ความรู้ ภูมิคุ้มกัน ขยายผล และสร้างเครือข่ายให้กับเกษตรกร โดยมีเครือข่ายที่เป็นสมาชิกโครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน ๗๒๐ คน และขยายผลไปสู่โรงเรียน จำนวน ๕ โรงเรียน

โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลงเปือย ตำบลคุ่มเก่า ตำบลหนองฝื่อ ตำบลตุ้มคุ่มใหม่ ตำบลตุ้มปลาค้าว และตำบลสระพังทอง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราช ดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านค้ำน้ำสร้าง ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัด ยโสธร ซึ่งได้รับผลกระทบจากการถูกน้ำท่วม ในครั้งนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้นำหน่วยงาน ราชการต่าง ๆ พิจารณาช่วยเหลือเรื่องปากท้องของราษฎรในพื้นที่ซึ่งเป็นหมู่บ้านยากจน

ในวันเดียวกันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไป ทอดพระเนตรสภาพหนองอึ่ง ในพื้นที่บ้านท่าเยี่ยม ตำบลค้อเหนือ และได้พระราชทาน พระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่โดยรวมเพื่อช่วยเหลือราษฎร ดังนี้

๑. ปรับปรุงขุดลอกหนองอึ่ง เพื่อให้เป็นแหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร และแหล่งเพาะพันธุ์ปลา
๒. พัฒนาและปรับปรุงพื้นที่และสภาพดินโดยรอบหนองอึ่ง ปลูกแฝก และต้นไม้เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน
๓. ฟื้นฟูสภาพป่าโดยรวมให้คนกับป่าอยู่อย่างเกื้อกูลกัน

ผลการดำเนินงาน

๑. ด้านแผนงานอำนวยการและบริหารโครงการ

ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่ง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๓ ครั้ง เพื่อตรวจติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงาน

จัดประชุมคณะทำงานฯ และติดตามประเมินผล

๒. ด้านการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๒.๑ ด้านเกษตรผสมผสาน ดำเนินการโครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนในโรงเรียน (ศูนย์โรงเรียน) จัดฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังค่านิยมและฝึกทักษะในการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนและเยาวชนในโรงเรียน พร้อมทั้งเป็นแหล่งผลิตอาหารกลางวันของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔ แห่ง ๗ กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ กิจกรรมการปลูกผักกางมุ้งอินทรีย์ กิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า กิจกรรมการแปรรูปเห็ดนางฟ้า กิจกรรมการเลี้ยงปลาในบ่อดิน กิจกรรมการปลูกมะนาวในท่อซีเมนต์ และกิจกรรมการเลี้ยงกบในบ่อปูนซีเมนต์

๒.๒ ด้านส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ๔ กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร กิจกรรมการปลูกถั่วลิสงปลอดภัย และกิจกรรมส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัย

๒.๓ ด้านส่งเสริมปศุสัตว์ ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์ตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ เพื่อยกระดับการเลี้ยงสัตว์สู่ฟาร์มมาตรฐาน และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานของเกษตรกร ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ จำนวน ๑๐ คน และกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดเทศ จำนวน ๑๐ คน

๒.๔ ด้านส่งเสริมประมง ผลิตพันธุ์ปลาปล่อยลงในหนองอิ่งเพื่อเพิ่มทรัพยากรด้านประมง จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ ตัว และส่งเสริมการเลี้ยงปลาอุกกลมผสมในกระชังบ่อกุ้งให้แก่เกษตรกร จำนวน ๒๕ คน

๒.๕ ด้านส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการจัดเสวนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินธุรกิจให้กับสหกรณ์ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๑๕ คน กับป่าชุมชนในแต่ละอำเภอของจังหวัดยโสธร ทำให้สหกรณ์ได้มีแหล่งในการรวบรวมวัตถุดิบมากขึ้น

๒.๖ ด้านพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด และการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานให้แก่กลุ่มเกษตรกร

๒.๗ ด้านส่งเสริมศิลปอาชีพ ดำเนินการจัดฝึกอบรมเพิ่มทักษะการย้อมสีเส้นไหมด้วยวัสดุจากธรรมชาติ ให้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้าไหมในโครงการส่งเสริมศิลปอาชีพ บ้านค้ำน้ำสร้าง และเยาวชนในพื้นที่ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

๓. ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

ดำเนินกิจกรรมจัดหากล้าไม้วงศ์ยางเพาะเชื้อเห็ดไมคอร์ไรซาเพื่อแจกจ่ายจำนวน ๒๔,๘๐๐ กล้า งานธนาคารอาหารชุมชน จำนวน ๑๐๐ ไร่ และงานบำรุงแปลงธนาคารอาหารชุมชน จำนวน ๑๐๐ ไร่ เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ศึกษาและพัฒนาตามแนวพระราชดำริและขยายผลสู่ประชาชนที่สนใจ

แจกจ่ายต้นกล้าไม้วงศ์ยาง

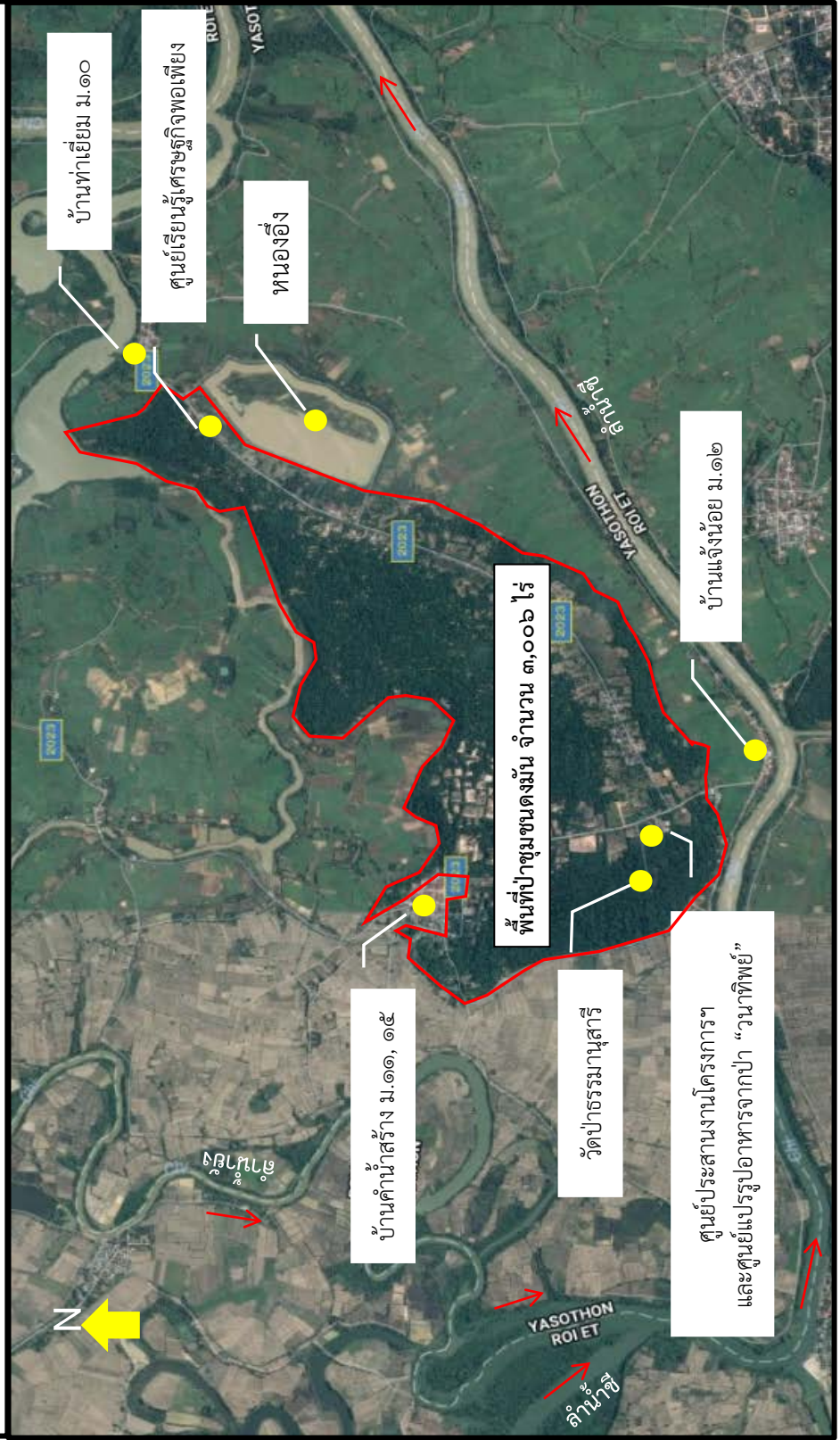

ประโยชน์ที่ได้รับ

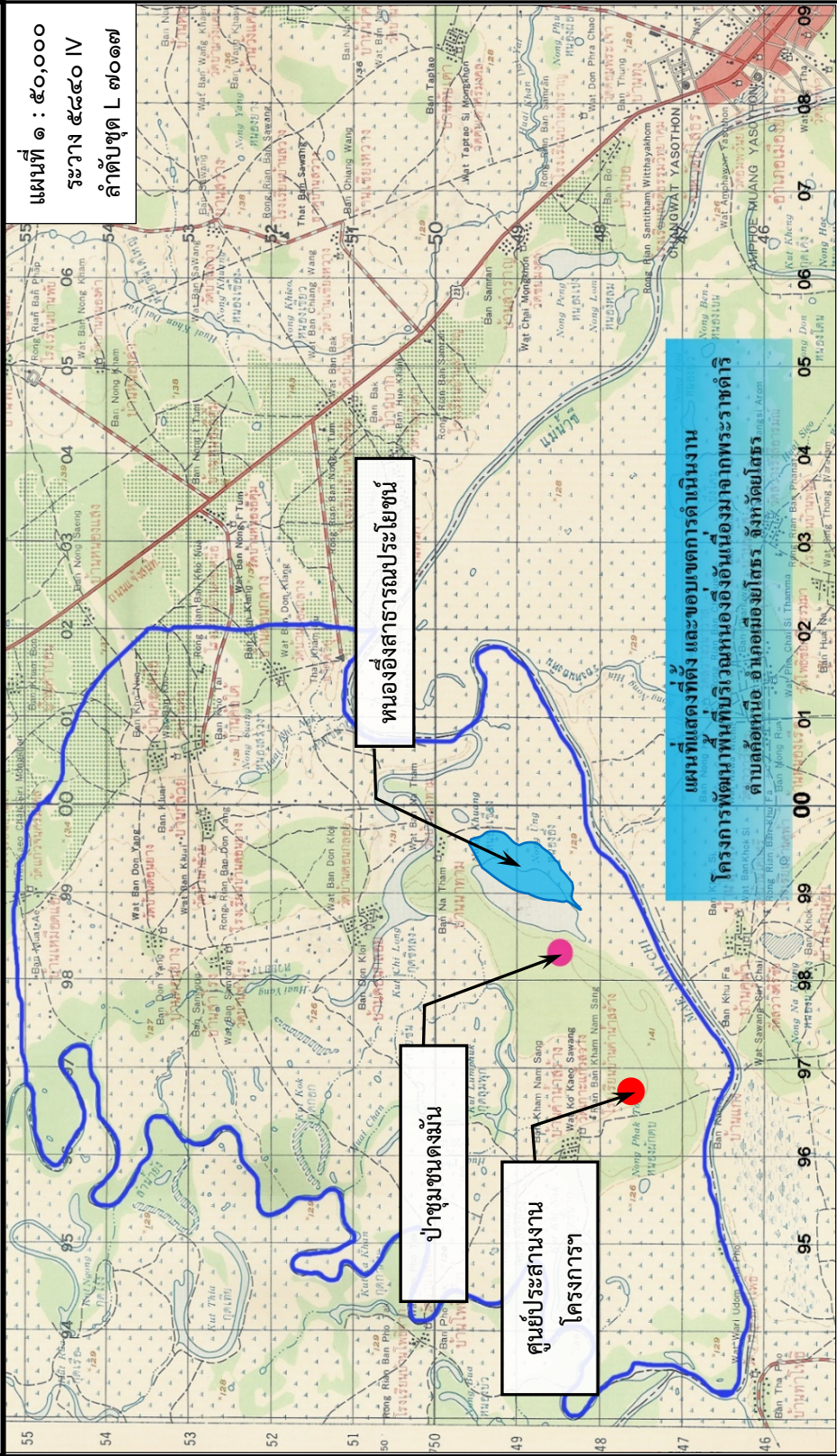
ทำให้เกษตรกรตำบลค้อเหนือ ได้รับความรู้เพิ่มเติมในด้านการประกอบอาชีพ และได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐาน รวมทั้งทำให้พื้นที่ป่าชุมชนดงมัน จำนวน ๓,๐๐๖ ไร่ และหนองอิงพื้นที่สาธารณประโยชน์ ที่เป็นแหล่งทรัพยากรด้านอาหารสำคัญของเกษตรกรตำบลค้อเหนือ ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการขยายผลและสร้างเครือข่ายด้านอนุรักษ์ธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และทำให้ราษฎรบริเวณโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกกตุ้ม อำเภอดงหลวง และตำบลบ้านค้อ อำเภอดำชะอี จังหวัดมุกดาหาร

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้พิจารณา จัดตั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบน ในลักษณะการพัฒนาพื้นที่ แบบเบ็ดเสร็จ โดยประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการ เพื่อเร่งรัด การจัดหาแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ตลอดจนการพัฒนาอาชีพ ด้านการเกษตรและศิลปาชีพ รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่พุ่มสภาพป่าและต้นน้ำลำธาร โดยให้มีการจัดการในลักษณะสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จังหวัดเพชรบุรี

ผลการดำเนินงาน

หน่วยงานต่าง ๆ ได้ร่วมกันดำเนินงานแบบบูรณาการ เพื่อให้โครงการพัฒนา พื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บรรลุวัตถุประสงค์ของ การพัฒนาพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จตามแผนงานหลัก จำนวน ๕ แผนงาน ดังนี้

๑. การพัฒนาด้านแหล่งน้ำ

ดำเนินการฝึกอบรมเสริมสร้างความเข้มแข็งและถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการน้ำให้แก่เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำในเขตชลประทาน จำนวน ๓ รุ่น มีผู้เข้าร่วมอบรม ๑๒๐ คน รวมทั้งจัดเวทีประชาคมย่อยในพื้นที่ตั้งอ่างเก็บน้ำ ในเขตโครงการทั้ง ๗ แห่ง จำนวน ๑๔ ครั้ง เพื่อระดมความคิดเห็นและสร้าง การมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน

กิจกรรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน

๒. การพัฒนาด้านส่งเสริมอาชีพ

- ด้านปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร ได้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงเป็ดไข่ในระบบไร่นาแก่เกษตรกรเขตชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยตาเปาะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๕๐ คน พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ แม่พันธุ์เป็ดไข่ระยะสาว พ่อพันธุ์เป็ดไข่ระยะหนุ่ม อาหารชนิดเม็ด เวชภัณฑ์วัคซีน และอุปกรณ์ เพื่อให้อาหารและน้ำ ตาข่ายเชือกถัก และตาข่ายพลาสติกกักบริเวณเลี้ยงเป็ดไข่

- ด้านประมง สำนักงานประมงจังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการแปรรูปสัตว์ มีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ๕๐ คน พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ปลากินพืช พันธุ์ลูกกบ อายุ ๔๕ วัน และกระชังตลิ่งลอค

- ด้านการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านตาเปาะ บ้านโนนสมบูรณ์ และบ้านด่านช้าง ตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร โดยจัดฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงปลาตู้กักขัง มีผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ๓๐ คน และแจกจ่ายกล้าไม้ ได้แก่ เาะพันธุ์ดี มะขามเปรี้ยวฝักโต หน่อกล้วยน้ำว้า เป็นต้น

ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงเป็ดไข่ในระบบไร่นาแก่เกษตรกร พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิต

ถ่ายทอดองค์ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการแปรรูป

๓. การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต

กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓ ดำเนินการจัดจ้างครูอาสา วุฒิปริญญาตรี จากบุตรหลานของราษฎรในพื้นที่โครงการ จำนวน ๖ อัตรา เพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย เฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตำบลกกต๋อม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร และจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน ระดับมัธยมศึกษา (กลุ่มเสี่ยง) ในเขต ๑๕ หมู่บ้าน จำนวน ๔๐๐ คน เพื่อป้องกันปัญหา การแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

ครูอาสาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน
การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย

กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน
เพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติดในชุมชน

๔. การพัฒนาด้านป่าไม้

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการเพาะชำกล้าไม้เศรษฐกิจ จำนวน ๕๐,๐๐๐ กล้า เพื่อแจกจ่ายให้แก่ราษฎร เพาะชำกล้าไม้พื้นบ้าน (หวาย) เพื่อเป็นอาหารชุมชน จำนวน ๔๐,๐๐๐ กล้า รวมทั้ง ส่งเสริมอาชีพในรูปแบบวนเกษตร พื้นที่ ๒๐ ไร่ นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการสร้าง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาป่า และจัดชุดเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนป้องกัน การลักลอบตัดไม้และล่าสัตว์ป่า รวมทั้งเฝ้าระวังปัญหาไฟป่าในบริเวณป่าต้นน้ำเหนือ อ่างเก็บน้ำห้วยตาเปอะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการดูแลรักษาป่า

งานเพาะชำกล้าไม้เศรษฐกิจและ
กล้าไม้พื้นบ้าน (หวาย) เพื่อแจกจ่ายเกษตรกร

๕. การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์และติดตามผลการดำเนินงาน

โครงการฯ

- สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการพิจารณาแผนงานกิจกรรมของคณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ด้านประชาสัมพันธ์ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๓ จัดกิจกรรมเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบสำหรับพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ของโครงการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรอยพระราชินี จำนวน ๑ ครั้ง พร้อมทั้งผลิตและเผยแพร่สโปตวิทยุผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง จำนวน ๒ สโปต รวมทั้งสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมุกดาหาร จัดกิจกรรมสื่อมวลชนสัญจร โดยนำเยาวชนนักศึกษาดูงานโครงการตามพระราชดำริ และศูนย์เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๑ ครั้ง และผลิตอินโฟกราฟฟิกเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนฯ เผยแพร่ทางโซเชียลมีเดีย จำนวน ๔๐ ชิ้น

เกษตรกรต้นแบบเพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้

กิจกรรมสื่อมวลชนสัญจร

กิจกรรมตามรอยพระราชินี
โดยนำเยาวชนมาศึกษาดูงาน

ประชุมคณะทำงานโครงการฯ
เพื่อพิจารณาแผนงานโครงการ

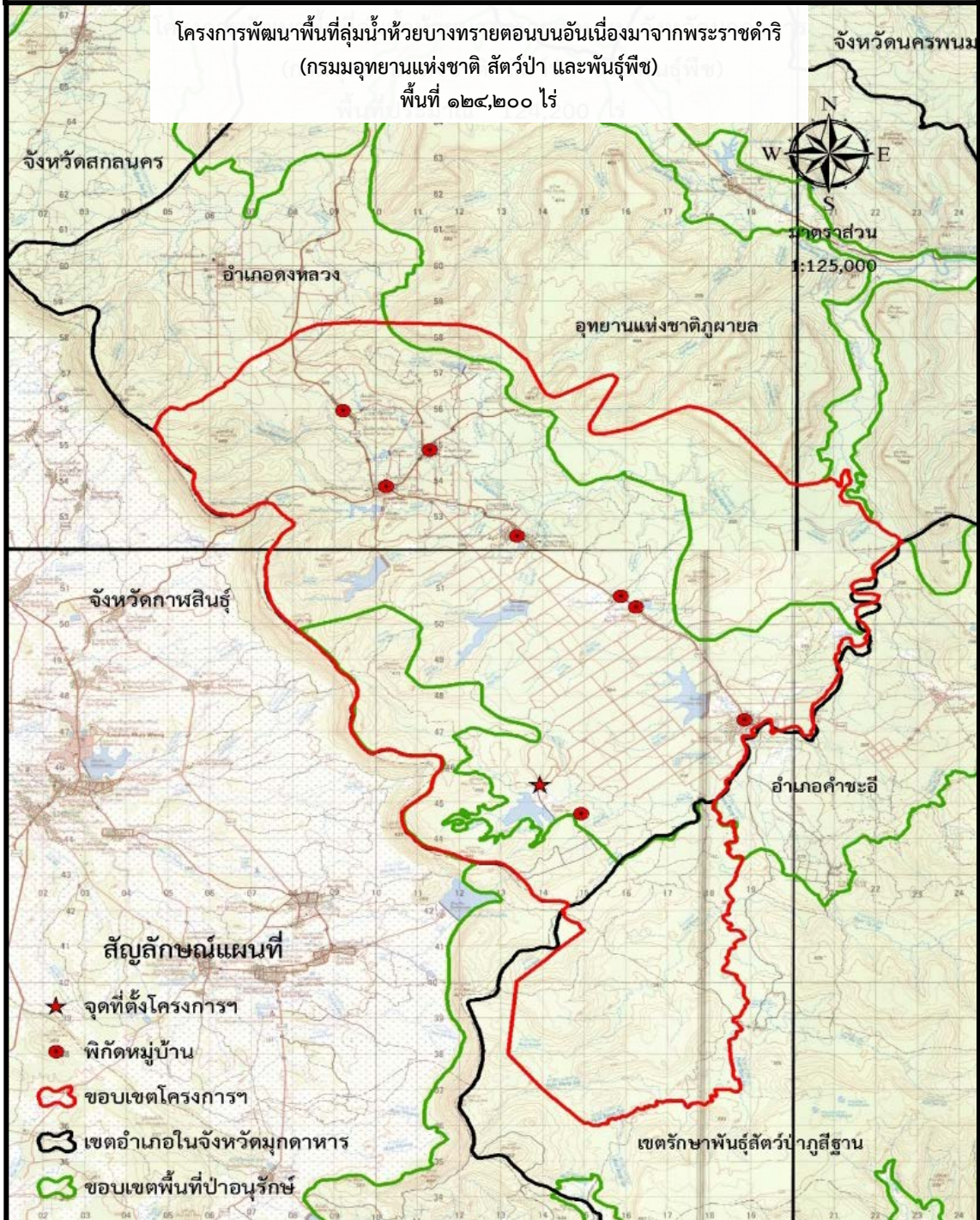
ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎรในเขตพื้นที่อำเภอดงหลวง และอำเภอกำแพงแสน จังหวัดมุกดาหาร จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน ได้รับการส่งเสริมในด้านการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดูแล และใช้ประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๗ แห่ง รวมทั้งการพัฒนาด้านป่าไม้เพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นฟูทรัพยากรป่าไม้พื้นที่โครงการให้เกิดความสมบูรณ์ จำนวน ๘๒,๐๐๐ ไร่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของลำห้วยต่าง ๆ ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง และตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะเอี จังหวัดมุกดาหาร

โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยตึกขุ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในเขตอำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมกัน พิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการเกษตรเพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ ซึ่งประกอบอาชีพทำนา ไม่ได้ผลและขาดแคลนน้ำ ในการประกอบอาชีพ ในลักษณะเดียวกับศูนย์ศึกษา การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๑ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตร การดำเนินงานของโครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านหนองเมย ตำบลเมืองหลวง อำเภอ ห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ในการนี้ ได้มีพระราชกระแสเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สรุปความว่า งานมีความก้าวหน้า ไปมาก และให้พิจารณาดำเนินการตามแผนต่อไป พร้อมกันนี้พระราชทานพระราชดำริให้ พิจารณาย้ายผลการพัฒนาการเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราช ดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านวนาสวรรค์ หมู่ที่ ๕ ตำบลไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ จังหวัด ศรีสะเกษ ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมให้แก่ราษฎรในบริเวณพื้นที่รอบศูนย์พัฒนา การเกษตรภูสิงห์ฯ เพื่อให้มีน้ำทำการเกษตร และอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ รวมทั้งให้ พิจารณาช่วยเหลือและส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรเพื่อให้มีคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และในวันเดียวกัน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านดินพิจารณาช่วยเหลือราษฎรเรื่องปัญหา ดินดาน

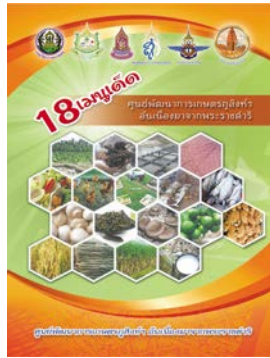
เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรบ้านพนมชัย หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยตามอญ อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดหาแหล่งน้ำบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยหินแตก และลำห้วยไผ่ เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ สำหรับเรื่องการทำกินในพื้นที่ป่าของ ราษฎรนั้น ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดหาพื้นที่เพื่อทดลองทำโครงการ โดยส่งเสริมอาชีพเพื่อให้คนอยู่ร่วมกับป่าโดยไม่ทำลายป่า

ผลการดำเนินงาน

๑. งานด้านอำนวยการ

ดำเนินการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และเอกสารวิชาการ จัดหาครุภัณฑ์ และวัสดุการเกษตรสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และกลุ่มเกษตรกร

จัดทำเอกสารเผยแพร่และจัดนิทรรศการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน

๒. แผนงานด้านส่งเสริมและขยายผลการพัฒนา

๒.๑ แผนงานสาธิตและฝึกอบรม

จัดทำและปรับปรุงแปลงสาธิตด้านการเกษตรภายในศูนย์ฯ และฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อาทิ แปลงสาธิตต้นแบบการปลูกพืชอินทรีย์ แปลงสาธิตต้นแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ แปลงสาธิตต้นแบบการปลูกพืชไร่ แปลงสาธิตต้นแบบการปลูกพืชสมุนไพรต้านโควิด แปลงสาธิตต้นแบบการปลูกพืชหลังนา แปลงสาธิตต้นแบบการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แปลงสาธิตการปลูกหม่อนไหมและการดูแลบำรุงรักษา แปลงหม่อนไหม และสาธิตการเลี้ยงไหมที่ถูกต้อง แปลงสาธิตการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และแปลงสาธิตการปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรมให้มีความเหมาะสมในการปลูกข้าว เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานของเกษตรกรและผู้สนใจ

สำหรับการฝึกอบรม ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ หลักสูตร ประกอบด้วย การดูแลสาธิตและการแปรรูปกาแฟเศรษฐกิจ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจในพื้นที่มีศักยภาพพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ การปลูกมะพร้าวแกง การทำผลิตภัณฑ์จักสานจากหวาย เทคโนโลยีการปลูกมันเทศพืชหลังนาในเขตชลประทาน เทคโนโลยีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชหลังนาในเขตชลประทาน เกษตรทฤษฎีใหม่ การเพาะเห็ดในถุงพลาสติก การผลิตสมุนไพรต้านโควิด และการผลิตพืชอินทรีย์

ซึ่งมีผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๒,๑๒๕ คน และผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน ๓๔ คนละ ๓,๐๗๖ คน ได้เรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรและผู้สนใจ
เข้ามาศึกษาดูงานภายในศูนย์ฯ

จัดฝึกอบรมหลักสูตร
“การทำผลิตภัณฑ์จักสานจากหวาย”

๒.๒ การส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่

๑) ด้านการเกษตร ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่โรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๒ แห่ง คือ โรงเรียนบ้านแซวสะโบะ ตำบลดงรัก อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ และโรงเรียนไพโรธรรมคุณวิทยา ตำบลไพร อำเภอบึงนาราง จังหวัดศรีสะเกษ โดยจัดฝึกอบรมให้ความรู้ตามกลุ่มอาชีพที่โรงเรียนเลือก มอบปัจจัยการผลิตเพื่อเป็นทุนเริ่มต้นในการดำเนินงาน สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันแก่โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลตามแนวชายแดนไทย รวมทั้งโครงการหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๒ แห่ง คือ บ้านอุดมพัฒนา หมู่ที่ ๑๐ ตำบลตะเคียนราม อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ และบ้านจอก หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยตึกขุ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้ราษฎรในหมู่บ้านได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม สร้างหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแบบอย่างแก่หมู่บ้านอื่น ๆ ได้นำไปพัฒนา

นอกจากนี้ ได้ส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นการสร้างเยาวชนต้นแบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ ส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิต มีการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ตำบลต้นแบบ โดยจัดตั้งที่กลุ่มเกษตรกรบ้านมะขาม หมู่ที่ ๒ ตำบลปราสาท อำเภอบึงนาราง จังหวัดศรีสะเกษ สมาชิกจำนวน ๓๓ คน รวมทั้ง ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและกระจายสู่ชาวนาในชุมชน สาธิตและถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุนข้าวแบบประณีต และทดสอบชุดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าวที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

โครงการโรงเรียนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันแก่โรงเรียน
ที่อยู่ห่างไกลตามแนวชายแดนไทย

การทำปุ๋ยอินทรีย์จากมูลไส้เดือน

๒) ด้านการประมงและปศุสัตว์ จัดฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี
ทางด้านการประมง ด้านการเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำและอนุรักษ์ทรัพยากรประมง รวมทั้ง
ได้ส่งเสริมพัฒนาอาชีพประมง โดยการเลี้ยงปลาและเลี้ยงกบในบ่อดินพลาสติกแบบ
คร่าวเรือน รวมทั้งสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำให้แก่โครงการประมงโรงเรียน จำนวน ๕ โรงเรียน
และโครงการเพิ่มผลผลิตการประมงในแหล่งน้ำชุมชน จำนวน ๔ แห่ง

สำหรับด้านการปศุสัตว์ ได้ดำเนินส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง การ
เลี้ยงไก่ลูกผสมพื้นเมือง พร้อมทั้ง สนับสนุนลูกไก่ให้ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียน จำนวน ๕ โรงเรียน และส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูง

อบรมประมงในโรงเรียน

ส่งเสริมการประมงในแหล่งน้ำชุมชน

สนับสนุนฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียน

ส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อคุณภาพสูง

๓) ด้านการพัฒนาป่าไม้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ได้ส่งเสริมและสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ อาทิ พันธุ์ไม้วงศ์ยาง พันธุ์ไม้วงศ์มันป่า พันธุ์ไม้วงศ์ตระกูลชิงช้า และพืชสมุนไพร พร้อมทั้งขยายผลเห็ดป่าในไม้วงศ์ยางในพื้นที่ของเกษตรกร จำนวน ๒ แห่ง ขยายผลสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน ๒ แห่ง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกไม้ไว้ใช้ประโยชน์ เป็นการสร้างป่า สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร สำหรับงานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินการส่งเสริมการเพาะชำกล้าไม้ในโรงเรียน จำนวน ๒ โรงเรียน ส่งเสริมการปลูกกระเจียว การปลูกพืชอาหารป่าในท้องถิ่น และการปลูกขยายพันธุ์หวาย เพื่อสร้างอาชีพและสร้างทางเลือกให้กับเกษตรกร เป็นการลดรายจ่ายและสร้างรายได้ให้เกษตรกร

งานขยายผลเห็ดป่าในไม้วงศ์ยาง

ส่งเสริมการปลูกกระเจียว

๔) ด้านหม่อนไหมและโครงการศิลปาชีพ ได้ดำเนินการส่งเสริมการ

เลี้ยงไหมพันธุ์ดีเพื่อให้คุณภาพและผลผลิตสูง พร้อมมอบปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพด้านหม่อนไหมให้แก่เกษตรกร และวัสดุสำหรับใช้ในกิจกรรมการสาธิตการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

ส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

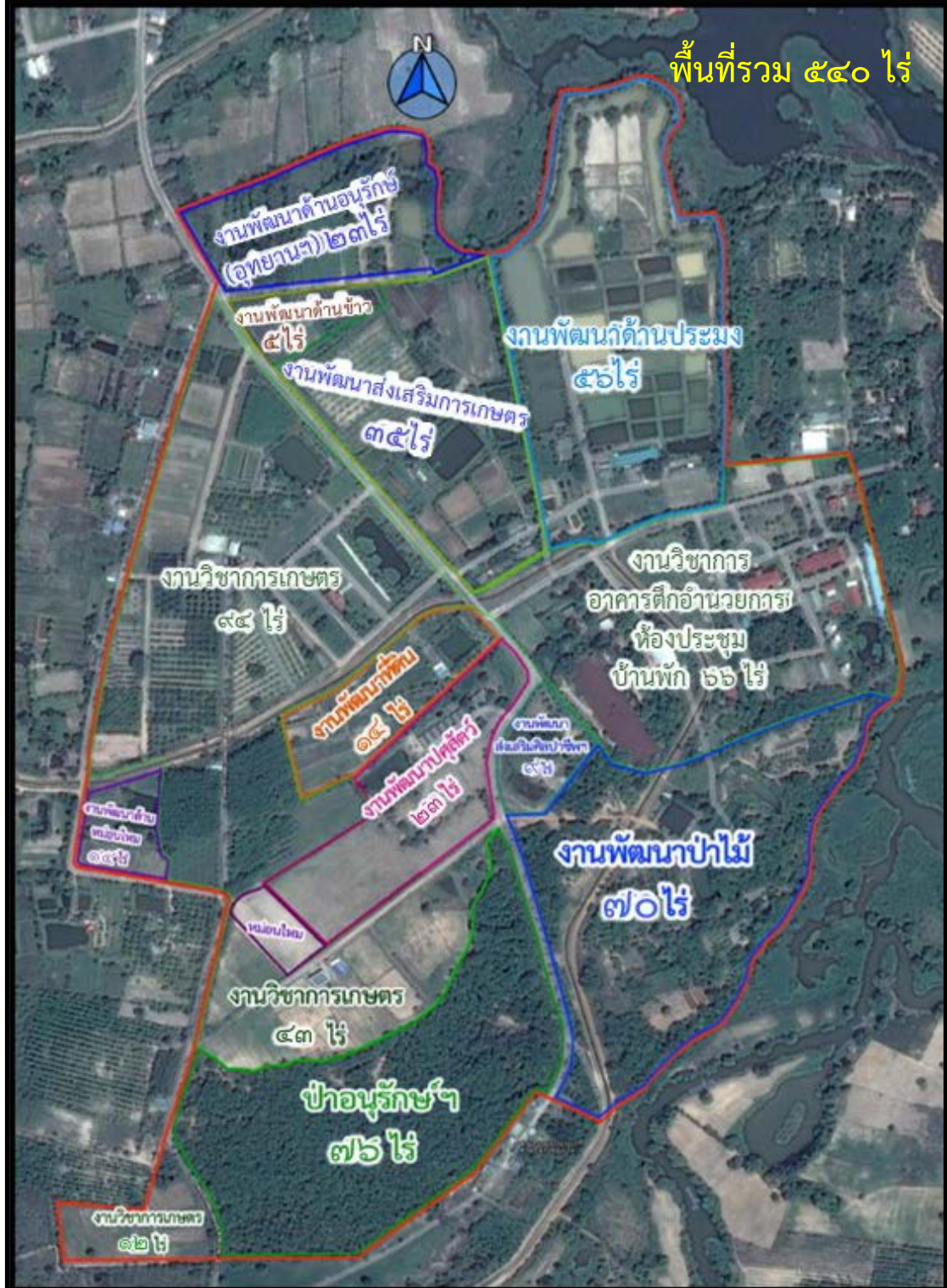
ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์ฯ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ แก่เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งขยายผลการพัฒนาไปสู่เกษตรกร เพื่อเป็นการสร้างแหล่งอาหาร สร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งสามารถพัฒนาเกษตรกรเป็นต้นแบบและขยายเครือข่ายในชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

๒. ทำให้เกษตรกร จำนวน ๓,๕๐๙ ครัวเรือน ๑๔,๑๑๖ คน ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๒,๑๒๕ คน และผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน ๓๔ คน ณ ๓,๐๗๖ คน ได้เรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

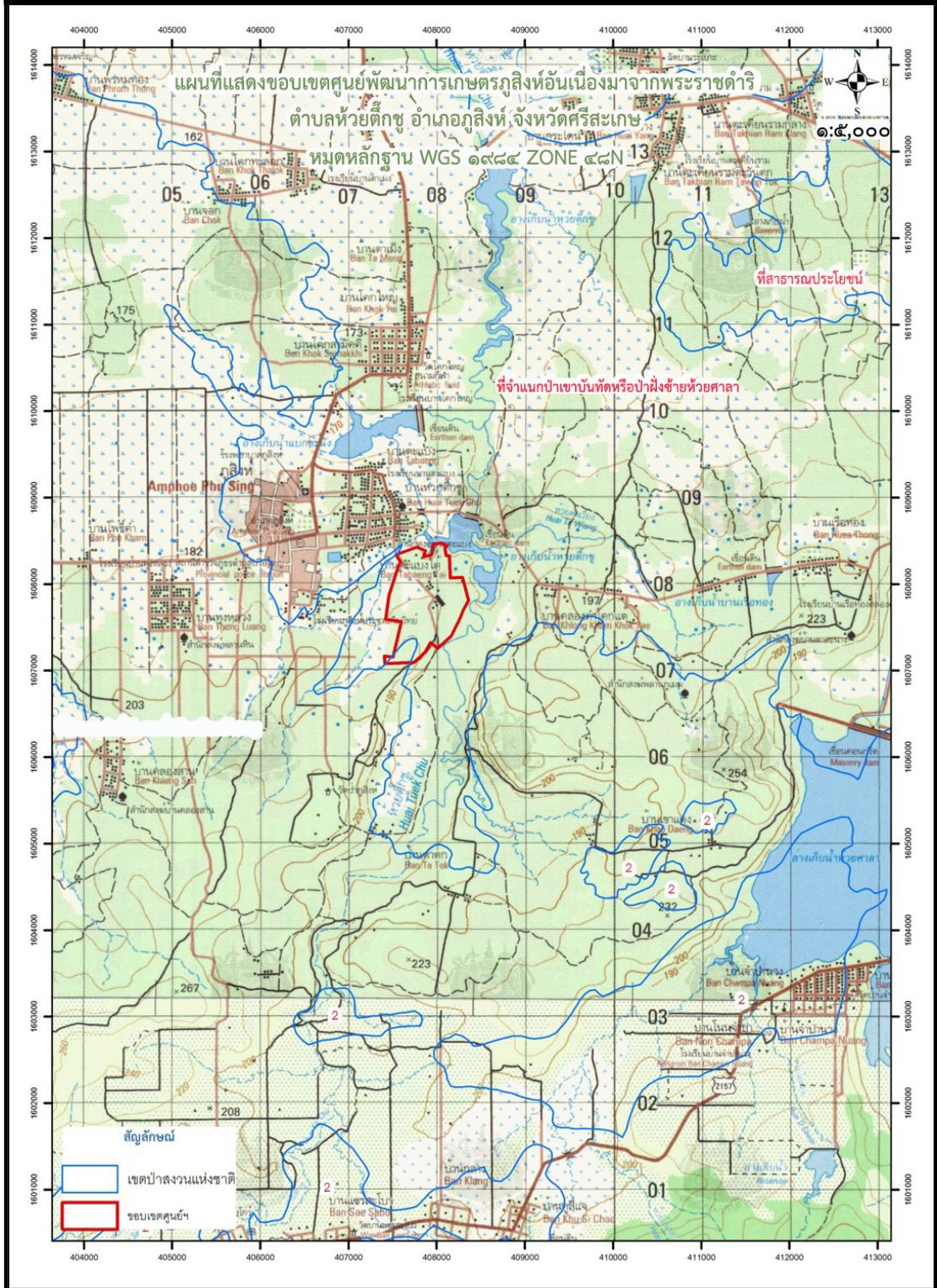

โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลห้วยตึกชู อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยติ๊กชู อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ

โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

เรื่องเดิม

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ หม่อมเจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ มีหนังสือแจ้งพระราชกระแสรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้กรมปศุสัตว์ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้เพื่อดำเนินการ “ศูนย์ศึกษาพัฒนาการเกษตร” เน้นการเลี้ยงสัตว์ ขยายพันธุ์สัตว์ ส่งเสริมราษฎรในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร โดยจัดตั้งเป็น “ศูนย์ศึกษาพัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริ” ต่อมาในปี ๒๕๓๐ จึงใช้ชื่อว่า “โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” ต่อมาได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการสรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เป็นศูนย์กลางในการผลิตพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และส่งเสริมขยายพันธุ์สัตว์ไปยังโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ขาดแคลน รวมทั้งพิจารณาส่งเสริมพันธุ์สัตว์พันธุ์ดีที่คัดเลือกแล้วให้กับราษฎรที่ยากจนในเขตพื้นที่ต่างๆ ที่อยู่ไม่ไกลจากศูนย์ฯ เพื่อให้ราษฎรสามารถเลี้ยงสัตว์ใช้เป็นอาหารโปรตีน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยให้ส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมมือกันจัดทำแผนปฏิบัติงานและส่งให้สำนักงาน กปร. พิจารณาดำเนินการสนับสนุนต่อไป

เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ได้พระราชทานพระราชดำริ ความว่า “...ให้ดำเนินการส่งเสริมขยายพันธุ์ไก่ไข่ไปสู่โรงเรียนและผู้ปกครองเด็กนักเรียนให้สามารถขยายพันธุ์ไก่ไข่ได้...”

เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความได้ว่า “ให้ศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย นำไก่ไข่มาสนับสนุนเพิ่มเติมแก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านห้วยเป่า เพื่อให้เพียงพอเป็นแหล่งโปรตีนสำหรับนักเรียนในโรงเรียน และนำไก่ไข่มาสนับสนุนเพิ่มเติมแก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองแคน ”

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า “ขอให้มูลนิธิชัยพัฒนาและสำนักงาน กปร. จัดหาพันธุ์ไม้ผลและไก่ไข่ ตลอดจนพิจารณาหาพันธุ์สุกร เบ็ด ปลา ให้แก่โรงเรียนบ้านเลยวังไสย์ อำเภอกุหลาบ จังหวัดเลย เพื่อเป็นแหล่งอาหารของครูและนักเรียนอย่างเร่งด่วนต่อไป”

ผลการดำเนินงาน

ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาปศุสัตว์

งานสาธิตการเลี้ยงสัตว์

- งานสาธิตการอนุบาลสัตว์ปีกอนุบาลไก่ไข่ ๒ สัปดาห์ จำนวน ๘,๐๐๐ ตัว เพื่อส่งเสริมเกษตรกร จำนวน ๒๐๐ คน /อนุบาลเปิดไข่ ๒ สัปดาห์ จำนวน ๑๒๐ ตัว เพื่อส่งเสริมเกษตรกร จำนวน ๑๐๐ คน

- งานสาธิตการเลี้ยงสัตว์ปีกสาว เลี้ยงไก่ไข่สาว จำนวน ๕๐๐ ตัว เพื่อส่งเสริมแก่โรงเรียน จำนวน ๑๐ โรงเรียน และ เลี้ยงไก่ไข่/เปิดไข่สาว ๑,๐๐๐ ตัว เพื่อส่งเสริมแก่โรงเรียน เกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ และจัดการฝึกอบรมส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกร จำนวน ๓๐๐ คน

ด้านการพัฒนาประมง สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังต่อไปนี้

- จัดทำจุดสาธิตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวม ๕ จุด เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำจืดท้องถิ่นสนับสนุนพื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย การอนุบาลและเลี้ยงปลานิลในกระชัง การเลี้ยงปลาตุ๋นร่วมกับกบในบ่อพลาสติกล้อมคอกตาข่าย การเลี้ยงปลาตุ๋นร่วมกับกบในกระชังบนพื้นดิน การเพาะขยายพันธุ์สัตว์น้ำโดยชุดเพาะขยายพันธุ์ปลาเคลื่อนที่และการเลี้ยงปลาหรือกบในนาข้าว

ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการประมง

- จัดการฝึกอบรมส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกร จำนวน ๔๐ คน และนักเรียน จำนวน ๕๐ คน

- ติดตามและให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์น้ำแก่เกษตรกร จำนวน ๔๐ คน
๔ ครั้ง/ปี

การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี
ด้านการประมง

การผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่ม
ความอุดมสมบูรณ์

ด้านการพัฒนาการเกษตรและการส่งเสริมอาชีพ

- การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการเพาะเห็ด มีการผลิตก้อนเชื้อเห็ด สนับสนุนจุดเรียนรู้ จำนวน ๔,๕๐๐ ก้อน มีการจัดการฝึกอบรมการเพาะเห็ดเศรษฐกิจแก่เกษตรกร จำนวน ๕๐ คน และจัดการฝึกอบรมสนับสนุนแก่ครูและนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๘๐ คน รวมทั้งครูและนักเรียน โรงเรียนเพียงหลวง ๑๘ จำนวน ๑๐ คน พร้อมทั้งสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดจำนวน ๑๓,๕๐๐ ก้อน

- จัดกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น

- จัดการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกไม้ผลยืนต้นแก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน หลักสูตรการผลิต/การใช้ประโยชน์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรแก่เกษตรกร จำนวน ๕๐ คน สนับสนุนต้นพันธุ์ไม้ผลยืนต้นปลูกในพื้นที่ ๑๐ ไร่ และจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรแก่เกษตรกร ๑๐๐ คน และหลักสูตรการผลิตและปลูกไม้ผลตามระบบวนเกษตรแก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน

- จัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์พืชสมุนไพร/ไม้ผลในพื้นที่ ๓ ไร่ เพื่อส่งเสริมการผลิตและขยายพันธุ์สมุนไพร/ไม้ผล จำนวน ๒,๐๐๐ ต้น

- สนับสนุนการปลูกอโวคาโดแก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน การปลูกพืชผักแก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน การผลิตปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักแก่เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน ผลิตและสนับสนุนก้อนเชื้อเห็ดแก่โรงเรียน จำนวน ๑๐ โรงเรียน รวม ๑๙,๕๐๐ ก้อน ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๘ โรงเรียน และโรงเรียนเลยวังไสย์ รวมทั้งโรงเรียนเพียงหลวง ๑๘

ผลิตก้อนเชื้อเห็ดเพื่อสนับสนุนโรงเรียนและ
เกษตรกร

เกษตรกรเข้ารับการอบรม

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลิ้นจี่และไม้ผลโดยการใช้ปุ๋ยแบบผสมผสาน
แปลงต้นแบบการให้น้ำแบบประหยัดและการให้ปุ๋ยพร้อมระบบน้ำ

แปลงรวบรวมสมุนไพรในพื้นที่โครงการ

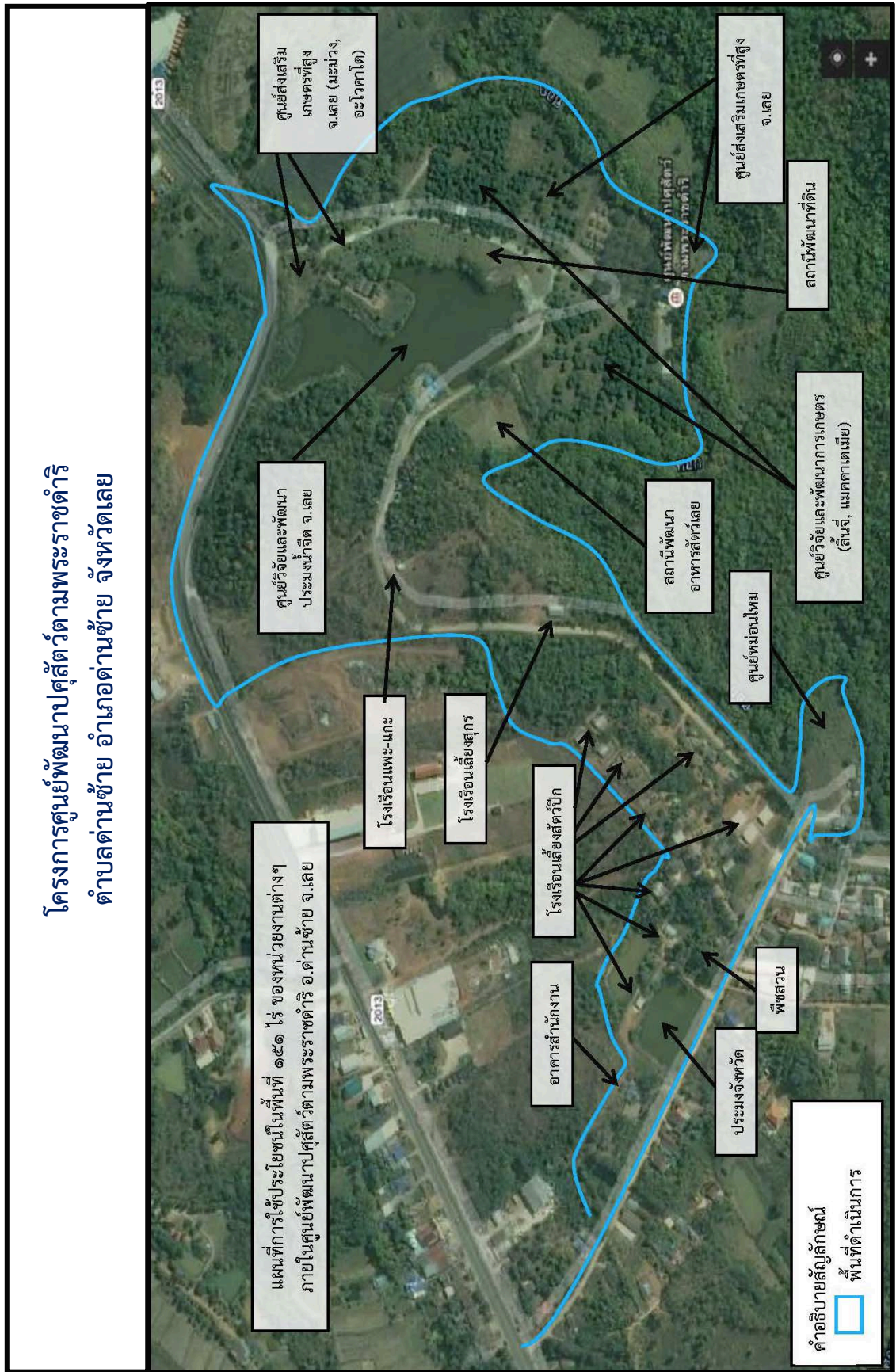
เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไม้ผล/ไม้ยืนต้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. เป็นศูนย์กลางการผลิต ส่งเสริม และขยายพันธุ์สัตว์ พันธุ์สัตว์น้ำและพันธุ์พืชไปสู่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ขาดแคลน ราษฎรที่ยากจนในเขตพื้นที่ไม่ไกลจากศูนย์ฯ รวมถึงโรงเรียนในท้องถิ่นห่างไกล
๒. เป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต และฝึกอบรมด้านการผลิตและขยายพันธุ์สัตว์ปีก ทำให้ครู นักเรียน และผู้ประกอบการมีความรู้และทักษะด้านการเลี้ยงสัตว์ปีก
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ สาธิต และฝึกอบรมด้านการเกษตรแบบผสมผสานแก่เกษตรกร และผู้สนใจนำไปพัฒนาอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ
ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ ให้พิจารณา วางโครงการจัดหาน้ำสนับสนุนโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาทดลองและพัฒนาการเกษตรด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมสำหรับเป็นตัวอย่างให้ราษฎรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองต่อไป และพระราชทานพระราชดำริ ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นศูนย์ให้บริการในด้านเทคนิคและวิชาการที่ครบวงจร เพื่อให้ราษฎรเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภูมิสังคม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างต่อเนื่อง โดยนำผลสำเร็จดังกล่าวมาสาธิตและขยายผล ให้กับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ซึ่งปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีผลการดำเนินงานใน ภาพรวม ดังนี้

๑. พิพิธภัณฑธรรมชาติที่มีชีวิต

จัดทำพื้นที่แห่งการเรียนรู้และการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม และการประกอบอาชีพของราษฎรในท้องถิ่น ในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ ประชาชนสามารถเข้ามาศึกษาดูงานในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย ประกอบด้วย

๑.๑ ด้านวิชาการ ดำเนินการศึกษา ทดลอง วิจัย จำนวน ๒ เรื่อง ปัจจุบันดำเนินการศึกษาวิจัย แล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว ประกอบด้วย

๑.๑.๑ การจัดการดินและน้ำให้ได้ต้นครามที่มีคุณภาพดีเพื่อ ปรับปรุงคุณภาพของต้นคราม โดยดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑) เพื่อศึกษาการใช้น้ำที่เหมาะสมของต้นครามที่ปลูกในพื้นที่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร

๒) เพื่อศึกษาการเจริญเติบโตและคุณภาพของสีที่ได้จากต้นคราม

๓) เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติทางฟิสิกส์และเคมีของดินที่เหมาะสม สำหรับการปลูกต้นครามในจังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย คือการทดสอบการจัดการดินและน้ำ เพื่อคุณภาพต้นครามที่ปลูกในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานรอผลการวิเคราะห์คุณภาพดินจากห้องทดลองของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสกลนคร

ผลการศึกษา พบว่า คุณสมบัติด้านดิน ทางเคมีของดินหลังการทดลองทุกกรรมวิธีที่ระดับความลึก ๐-๓๐ เซนติเมตร มีค่าความเป็นกรด-ต่างเป็นกลาง ปริมาณอินทรีย์วัตถุและฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ในดินที่ระดับความลึก ๐-๓๐ เซนติเมตร ทุกกรรมวิธีทดลองอยู่ในระดับที่ต่ำถึงต่ำมาก ปริมาณไนโตรเจนทั้งหมดที่ระดับความลึก ๐-๑๕ เซนติเมตร ในกรรมวิธีที่ไม่คลุมพลาสติก ให้น้ำทุกวัน (T1) และคลุมพลาสติกใส ให้น้ำทุกวัน (T3) มีปริมาณไนโตรเจนทั้งหมดอยู่ในระดับที่สูงกว่า กรรมวิธีอื่น ๆ และโพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ในดินอยู่ในระดับต่ำปานกลางถึงปานกลาง สำหรับปริมาณธาตุอาหารที่อยู่ในระดับต่ำปานกลางถึงต่ำมาก ได้แก่ อินทรีย์วัตถุ ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียม เกิดขึ้นได้เนื่องจากต้นครามที่ปลูกมีการดูดใช้ธาตุอาหารเพื่อนำไปใช้ในการเจริญเติบโตและอาจเกิดได้จากธาตุอาหารดังกล่าวมีอยู่ในดินก่อนปลูก ในปริมาณที่ต่ำ ทำให้พบปริมาณธาตุอาหารที่อยู่ในดินหลังจากการทดลองอยู่ในระดับที่ต่ำ ส่วนไนโตรเจนที่เพิ่มขึ้นอาจเกิดได้จากครามเป็นพืชชนิดเดียวกับพืชตระกูลถั่ว จึงสามารถตรึงไนโตรเจนได้จากอากาศ

การเจริญเติบโตของคราม ความสูงของต้นครามระยะเก็บเกี่ยวมีความสูงที่สุดในกรรมวิธีที่ไม่คลุมพลาสติกในแปลงยกร่อง ให้น้ำทุกวัน (T1) และปลูกครามพันธุ์ฝักตรง (S2) เท่ากับ ๖๘.๘๖ เซนติเมตร ซึ่งจากการวัดความสูงของคราม ๒ สายพันธุ์ พบว่า พันธุ์ฝักตรงมีความสูงมากกว่าพันธุ์ฝักงอในทุกกรรมวิธี

ปริมาณค่าสีของเนื้อคราม ความสว่างของสี กรรมวิธีที่ไม่คลุมพลาสติก ให้น้ำทุกวันและปลูกครามพันธุ์ฝักงอ (T1S1) มีค่าความสว่างของสีมากที่สุด

ฝักคราม (ก) พันธุ์ฝักตรง

ฝักคราม (ข) พันธุ์ฝักงอ

๑.๑.๒ การทดสอบคุณภาพของปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดินชนิดต่าง ๆ ที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยดำเนินการศึกษาทดลองวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาชนิดของไส้เดือนดินที่เหมาะสมในการผลิตปุ๋ยหมัก
- ๒) เพื่อศึกษาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในการผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน และน้ำหมักมูลไส้เดือนดินให้มีปริมาณและคุณภาพดีที่สุด
- ๓) เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มูลไส้เดือนดินของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ขอบเขตของการวิจัย คือ ดำเนินการศึกษาคูสมบัติของวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน โดยดำเนินการศึกษาภายในพื้นที่งานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงบำรุงดิน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานรอผลการวิเคราะห์คุณภาพดินจากห้องทดลองของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสกลนคร ซึ่งดำเนินงานไปแล้วร้อยละ ๖๐ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม ๒๕๖๕

ผลการศึกษา พบว่า การใช้มูลโคมีธาตุอาหาร ได้แก่ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัสและโพแทสเซียมสูงกว่ามูลกระบือและมูลแพะ นอกจากนี้ยังมีปริมาณโพแทสเซียมที่เพิ่มขึ้นหลังจากการทดลอง สำหรับการใส่มูลแพะทำให้มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงกว่าการใช้มูลกระบือและมูลโค อย่างไรก็ตามมูลสัตว์ที่ผ่านกระบวนการย่อยสลายภายในลำไส้ของไส้เดือนดินทำให้ปริมาณอินทรีย์วัตถุในมูลโค มูลกระบือและมูลแพะมีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง

สำหรับสายพันธุ์ไส้เดือนดินที่เหมาะสมในการผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน พบว่า สายพันธุ์ AF มีประสิทธิภาพในการช่วยเพิ่มธาตุอาหารและสามารถเจริญเติบโตได้ดีในมูลโค และช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน

การเก็บตัวอย่างและบันทึกการเจริญเติบโตของไส้เดือนดินหลังทำการทดลอง ๔๕ วัน และผลิตภัณฑ์ของปุ๋ยหมักมูลไส้เดือนดิน

๑.๒ ด้านสิ่งแวดล้อม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการจัดทำแปลงศึกษาทดลองการทำการเกษตรธรรมชาติ เพื่อศึกษาทดลอง ในการนำซากพืช มูลสัตว์ และการปลูกพืชหมุนเวียนผสมผสานกับการป้องกันศัตรูพืช โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับวิชาการสมัยใหม่แบบพึ่งพาธรรมชาติ สำหรับเป็นแปลงตัวอย่างให้กับเกษตรกรเข้ามาศึกษาและนำไปปฏิบัติตามได้จริง สามารถแก้ปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีเป็นพิษในดินและในผลผลิตทางการเกษตร

๑.๓ ด้านอาชีพ สาธิตตัวอย่างความสำเร็จด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายและครบวงจร ตั้งแต่การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกพืช การทำปุ๋ยใช้เอง การเลี้ยงสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์ในแปลง ไปจนถึงการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย

การนำผ้าไหมย้อมครามมาแปรรูปตัดเย็บเป็นกระเป๋าเพื่อเพิ่มมูลค่า

ไก่ดำภูพาน ๔ สีหายดำ

๒. ระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จที่จุดเดียว

ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สอดคล้องและต่อเนื่องจากกิจกรรมสาธิตในรูปแบบของการให้คำปรึกษา การจัดฝึกอบรม และการขยายผล เกษตรกรสามารถรับบริการ ได้อย่างครบวงจรตั้งแต่การปลูก การดูแล การเก็บเกี่ยว การแปรรูป มีผู้เข้ารับบริการฝึกอบรม จำนวน ๔๑ หลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๑,๖๘๒ คน จำแนกเป็น

- รูปแบบ New Normal จำนวน ๒๙ หลักสูตร ๑,๒๕๒ คน
- การอบรมแบบออนไลน์ จำนวน ๑๒ หลักสูตร ๔๓๐ คน

๒.๑ ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ฯ

๑. ผลผลิตภัณฑ์ผ้าไหมย้อมคราม และผ้าฝ้ายย้อมคราม โดยการย้อมครามที่มีเอกลักษณ์มีสีที่คงทน สวยงาม

๒. งานศึกษาและพัฒนาการปรับปรุงบำรุงดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใช้พืชปุ๋ยสด และปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน การอนุรักษ์ดินและน้ำโดยใช้หญ้าแฝก และการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตโดยใช้อินทรีย์วัตถุ เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ในช่วงหลังฤดูทำนา และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

๓. งานศึกษาและพัฒนาด้านข้าว ข้าวพันธุ์ภูพาน ๑ เป็นข้าวเหนียวไวต่อช่วงแสง มาจากการผสมพันธุ์ระหว่าง ข้าวพันธุ์ BKN 6721 กับข้าวพันธุ์ กข๖ เหมาะสมในสภาพพื้นที่ นาน้ำฝน สภาพนาลุ่ม ปัจจุบันข้าวพันธุ์ภูพาน ๑ ได้รับรองการขึ้นทะเบียนพันธุ์ ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ.๒๕๑๘ กับกรมวิชาการเกษตร

๔. งานศึกษาและพัฒนาด้านปศุสัตว์ ๔ ดำมหัศจรรย์แห่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ฯ ปัจจุบันมีพ่อพันธุ์โคเนื้อภูพานระดับสายเลือด ๙๖.๐๙ % และส่งเสริม ขยายผลไปยังกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฝึกอบรม

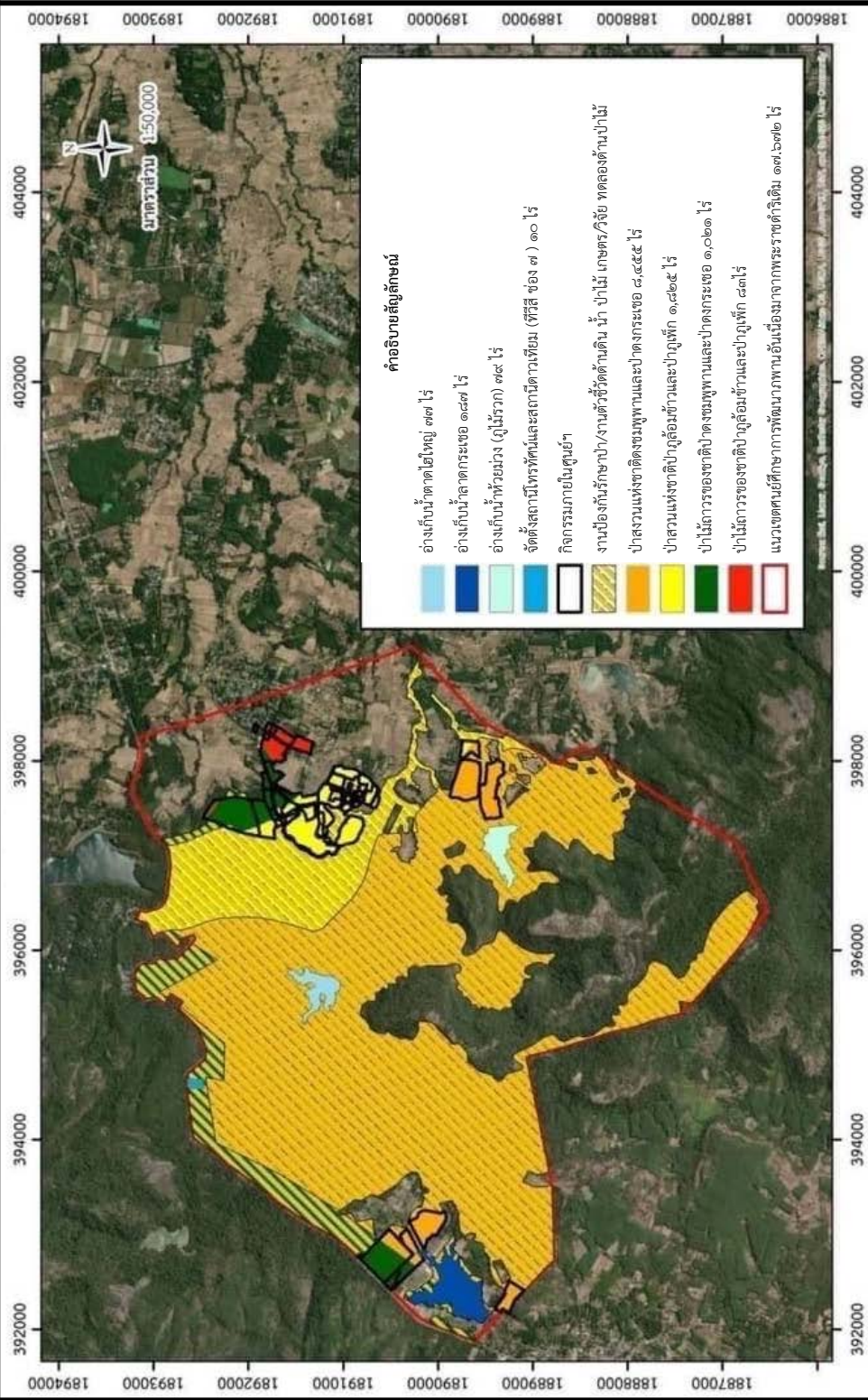
๕. งานส่งเสริมและพัฒนาด้านสาธารณสุข สวนสาธิตสมุนไพร มีสมุนไพร มากกว่า ๒๘๐ ชนิด มีระยะทางเดิน ๑๕๐ เมตร ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ กล้าไม้สมุนไพร การแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพร การผลิตยาสมุนไพร เช่น ยาหม่อง น้ำมันโพลียาตม เทียนตะไคร้หอม ลูกประคบ รวมถึงการให้บริการนวดตัว นวดฝ่าเท้า เพื่อสุขภาพ

๓. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชดำริด้านการพัฒนา และการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อย่างเป็นรูปธรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสต่าง ๆ การจัดรถรางสำหรับการศึกษาดูงานในศูนย์ศึกษาฯ การจัดอบรมเยาวชน ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง ๙๐๙ สกลนคร และระบบวิทยุออนไลน์ ซึ่งมีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน จำนวน ๒๑,๔๘๗ คน คณะผู้เข้ามาเยี่ยมชม จำนวน ๔๐๓ คณะ

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน – ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) เมืองนาชายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เรื่องเดิม

เมื่อปี ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระมหากรุณาให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เพื่อเป็นสถานที่สาธิตกิจกรรมการเกษตรและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรชาวลาว เช่นเดียวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้ดำเนินการในประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชดำริ “รู้สึกปลื้มที่เห็นผลสำเร็จของโครงการฯ จากสภาพเดิมที่เป็นป่า จนปัจจุบันประสบความสำเร็จและขอให้ช่วยพิจารณาสืบต่อการใช้ประโยชน์ โดยนำผลสำเร็จของศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) ไปช่วยเหลือประชาชนชาวลาว เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนต่อไป”

ผลการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ดำเนินกิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาวิชาการเกษตรธรรมชาติให้สอดคล้องกับการทำการเกษตรและสภาพแวดล้อมของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการศึกษารวบรวมองค์ความรู้เดิมในท้องถิ่นและนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาปรับใช้ภายในโครงการเพื่อพัฒนากิจกรรมด้านประมง ด้านวิชาการเกษตร ด้านพัฒนาที่ดิน ด้านปศุสัตว์ และด้านชลประทาน เนื่องจากสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทำให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผน ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการให้แล้วเสร็จ ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญที่จะดำเนินการ ดังนี้

๑. งานพัฒนาด้านประมง

๑.๑ ขยายผลส่งเสริมอาชีพการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อการเลี้ยงและการจำหน่ายลูกพันธุ์แก่เกษตรกร

๑.๒ สนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์เบ็ดเตล็ด ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์เพาะพันธุ์สัตว์น้ำและไรแดง วัสดุป้องกันและกำจัดโรคสัตว์น้ำ กระชังเพาะพันธุ์และอนุบาลปลาและกบ

การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ

กระชังเพาะพันธุ์และอนุบาลปลาและกบ

๒. งานพัฒนาด้านวิชาการเกษตร

สนับสนุนครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร

๓. งานพัฒนาที่ดิน

๓.๑ ปรับปรุงบำรุงดินโดยการผลิตปุ๋ย ได้แก่ ปุ๋ยหมักจากเศษพืช ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง น้ำหมักชีวภาพ สารขับไล่แมลงศัตรูพืช และปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด (ปอเทือง)

๓.๒ การอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการเพาะพันธุ์หญ้าแฝกเพื่อปลูกและแจกจ่ายเกษตรกร

๔. งานพัฒนาด้านปศุสัตว์

๔.๑ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ได้แก่ อาหารชั้นโคเนื้อ อาหารชั้นสำหรับสุกรพ่อแม่พันธุ์ อาหารสำหรับเปิดเทศพ่อแม่พันธุ์

๔.๒ สนับสนุนเวชภัณฑ์ สำหรับการดูแลสุขภาพโคเนื้อ สุกร และเป็ด

การเลี้ยงเป็ด

การเลี้ยงโค

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎรในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านนายาง บ้านนาซอน บ้านหัวขัว บ้านน้ำเกียงเหนือ บ้านน้ำเกียงใต้ บ้านหัวช้าง บ้านหนองคันคู บ้านนาซับ และบ้านด่านสี เมืองนาชายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว มีความรู้ในกิจกรรมด้านการเกษตรมากขึ้น และสามารถประกอบอาชีพได้ ทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น และก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่พื้นที่เกษตรกร

ด้านแหล่งน้ำ

โครงการสนับสนุนระบบส่งน้ำแก่กลุ่มรวมพลังเกษตรกรอินทรีย์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ระยะที่ ๒) ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ณ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านแม่กลองคี ตำบลโมโกร อำเภอู้มผาง จังหวัดตาก ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริ สรุปความว่า

“...ให้สนับสนุนระบบส่งน้ำแก่กลุ่มรวมพลังเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มผลิตข้าวสารพันธุ์หอมมะลิแบบอินทรีย์...”

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทาน ได้มีแผนการดำเนินการออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

- **ระยะที่ ๑** : ปี ๒๕๖๓ ก่อสร้างระบบส่งน้ำจากหนองระไซร์ ระยะทาง ๘๗๕ เมตร ไปยังพื้นที่การเกษตร พร้อมจุดจ่ายน้ำ จำนวน ๘ แห่ง รวมทั้งอาคารรับน้ำเข้า จำนวน ๑ แห่ง และก่อสร้างระบบส่งน้ำพร้อมจุดจ่ายน้ำ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

- **ระยะที่ ๒** : ปี ๒๕๖๕ ดำเนินการขุดลอกแก้มลิงหนองระไซร์ พร้อมอาคารประกอบ รวมทั้งขุดลอกลำห้วยด้านท้ายให้มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้นเป็น ๕๕๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เพื่อเป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ ๗๕ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕

ระยะที่ ๑ ก่อสร้างระบบส่งน้ำจากหนองระไซร์ ระยะทาง ๘๗๕ เมตร พร้อมจุดจ่ายน้ำ

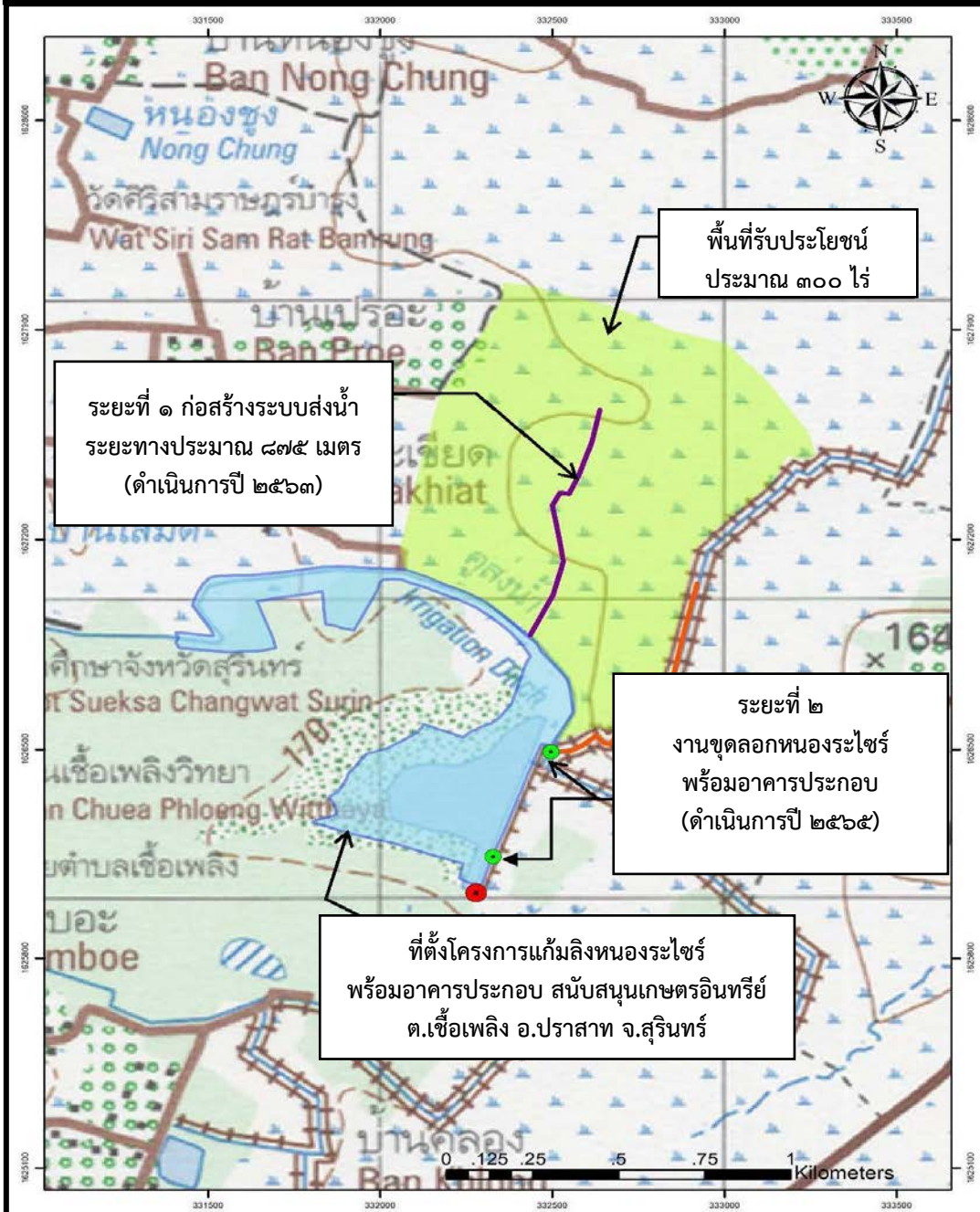
ระยะที่ ๒ อยู่ระหว่างดำเนินการขุดลอกแก้มลิงหนองระไซร์พร้อมอาคารประกอบ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้กลุ่มรวมพลังเกษตรกรอินทรีย์ ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีน้ำใช้ในการทำการเกษตร และราษฎรบริเวณใกล้เคียง พื้นที่การเกษตร ๓๐๐ ไร่ ได้อย่างเพียงพอตลอดปี

โครงการสนับสนุนระบบส่งน้ำแก่กลุ่มรวมพลังเกษตรกรอินทรีย์
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ระยะที่ ๒)
ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการ

โครงการแก้มลิงหนองระไซร์พร้อมอาคารประกอบสนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์
ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

ระวาง ๕๖๓๘ II พิกัด ๔๘ PUB ๐๓๓๒๒๗๘ E - ๑๖๒๖๐๑๘ N ลำดับชุด L๗๐๑๘

ในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐

โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครราชสีมา บ้านห้วยใหญ่ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่ นายบุญธรรม จันทกลาง ราษฎรบ้านห้วยใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา และคณะ ขอพระราชทานโครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร (หนังสือสำนักพระราชวัง ที่ รล ๐๐๐๘.๑/๓๑๒๖ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทาน ได้ดำเนินการขุดลอกลำห้วยใหญ่ ความยาว ๒.๐๒๙ กิโลเมตร พร้อมอาคารประกอบต่าง ๆ ได้แก่ อาคารท่อลอดถนน ท่อระบายน้ำ อาคารระบายน้ำ พร้อมติดตั้งเครื่องกว้านบานระบายน้ำ เป็นการเพิ่มปริมาณเก็บกักน้ำในพื้นที่จำนวน ๕๑,๒๐๐ ลูกบาศก์เมตร ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ ๓๐.๒๙ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม ๒๕๖๕

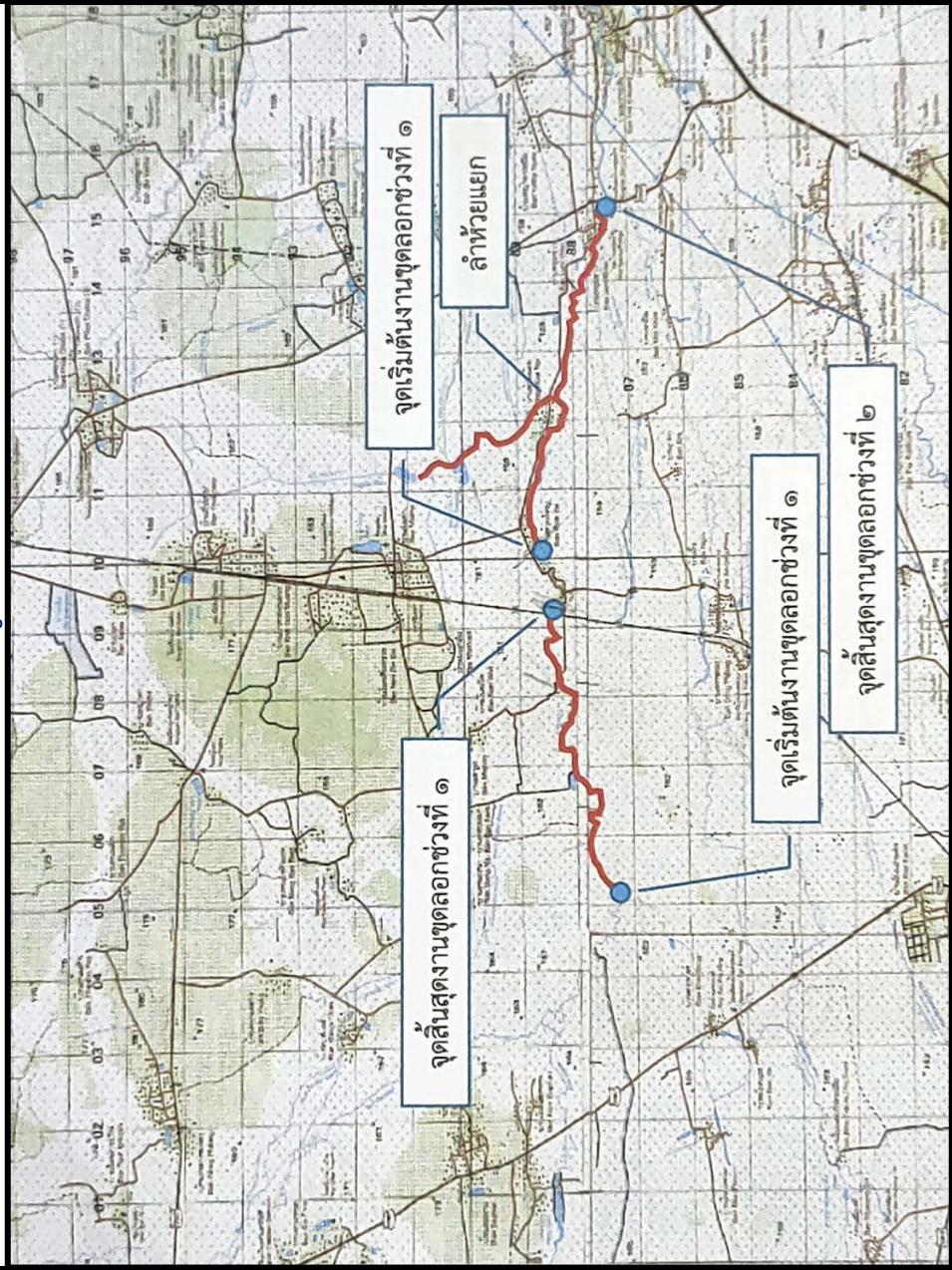
อยู่ระหว่างดำเนินการขุดลอกลำห้วยใหญ่ พร้อมอาคารประกอบต่าง ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎรบ้านห้วยใหญ่ หมู่ที่ ๓ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๘๙ ครัวเรือน ๓๙๕ คน มีน้ำใช้สำหรับอุปโภคบริโภค และสนับสนุนพื้นที่การเกษตร ประมาณ ๒,๒๐๐ ไร่ ได้อย่างเพียงพอตลอดปี

โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย ป่าภูชี้แก้ว และป่าภูเรือ ฝายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ตำบลนาฝิง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

เรื่องเดิม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รัับโครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเป้อย ป่าภูชี้แก้ว และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อย ตำบลนามาลา อำเภอนาแห้ว และฝายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำ ตำบลนาฝิง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามหนังสือสำนักพระราชเลขานุการ (ปัจจุบัน คือ สำนักพระราชวัง) ที่ รล ๐๐๐๘.๑/๑๑๗๘๑ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓) ตามที่ นายบำรุง กมลรัตน์ ราษฎรบ้านนาจาน อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ได้ขอพระราชทานโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตตำบลนาฝิง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างฝายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเป็นการก่อสร้างฝายสันมน (ogee) สูง ๔ เมตร และกว้าง ๑๕ เมตร พร้อมระบบท่อส่งน้ำและระบบกระจายน้ำความยาวรวม ๒,๐๐๐ เมตร ก่อสร้างถึงพักน้ำ ๑ แห่ง รวมถึงก่อสร้างถนน คสล. ทางเข้าห้วงงานระยะทาง ๑,๖๓๐ เมตร ปัจจุบันดำเนินการ ร้อยละ ๖๐.๒๒ และคาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนมีนาคม ๒๕๖๖

ระหว่างก่อสร้างฝาย

ระหว่างก่อสร้างถนน

ระหว่างก่อสร้างท่อส่งน้ำ

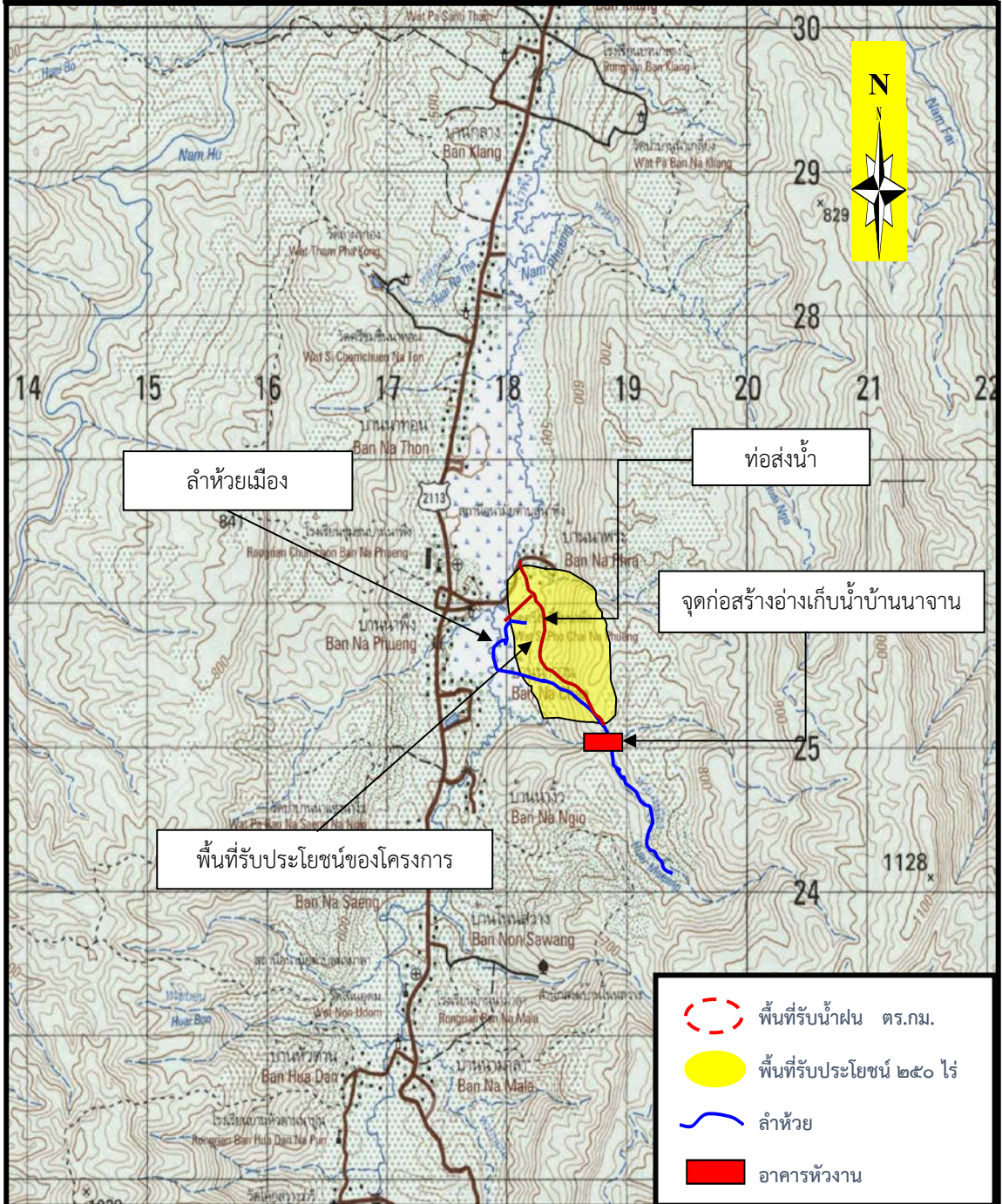
ระหว่างก่อสร้างถังพักน้ำ

ประโยชน์ที่ได้รับ

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเปี้ยป่าภูซี้เถ้า และป่าภูเรือ ฝ่ายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาพิง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ช่วยให้ราษฎรบ้านนาจาน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาพิง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย จำนวน ๒๒๐ ครัวเรือน รวม ๙๐๐ คน รวมถึงราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียง มีน้ำต้นทุนเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น และสนับสนุนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๒๕๐ ไร่ ในช่วงฤดูฝน และจำนวน ๑๐๐ ไร่ ในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ชลประทานตามแนวท่อส่งน้ำ ๒ สาย ที่ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นรวม ๑๖๐ ไร่

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเปี้ยว ป่าภูชี้แก้ว และป่าภูเรือ ฝายบ้านนาจวนพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาพึง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย ป่าภูชี้แก้ว และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนามาลา อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย

เรื่องเดิม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รัับโครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย ป่าภูชี้แก้ว และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อย ตำบลนามาลา อำเภอหนองบัว และฝายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำ ตำบลนาฝาย อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามหนังสือสำนักพระราชเลขานุการ (ปัจจุบัน คือ สำนักพระราชวัง) ที่ รล ๐๐๐๘.๑/๑๑๗๘๑ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ตามที่ นายบำรุง กมลรัตน์ ราษฎรบ้านนาจาน อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย ได้ขอพระราชทานโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตตำบลนาฝาย อำเภอหนองบัว จังหวัดเลย เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทานได้ดำเนินการโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยก่อสร้างทำนบดินห้วงงานสูง ๒๗ เมตร ยาว ๑๕๔ เมตร ความจุอ่างระดับเก็บกัก ๔๗๔,๖๖๗ ลูกบาศก์เมตร ก่อสร้างอาคารระบายน้ำล้น ๑ แห่ง ก่อสร้างท่อส่งน้ำห้วงงาน ๑ แห่ง รวมถึงก่อสร้างอาคารที่ทำการป่าไม้ขนาดเล็ก ๑ แห่ง ปัจจุบันดำเนินการ ร้อยละ ๔๖.๒๐ และคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๖

ระหว่างก่อสร้างทำนบดินห้วงงาน

ระหว่างก่อสร้างอาคารระบายน้ำล้น

ระหว่างก่อสร้างท่อส่งน้ำห้วงงาน

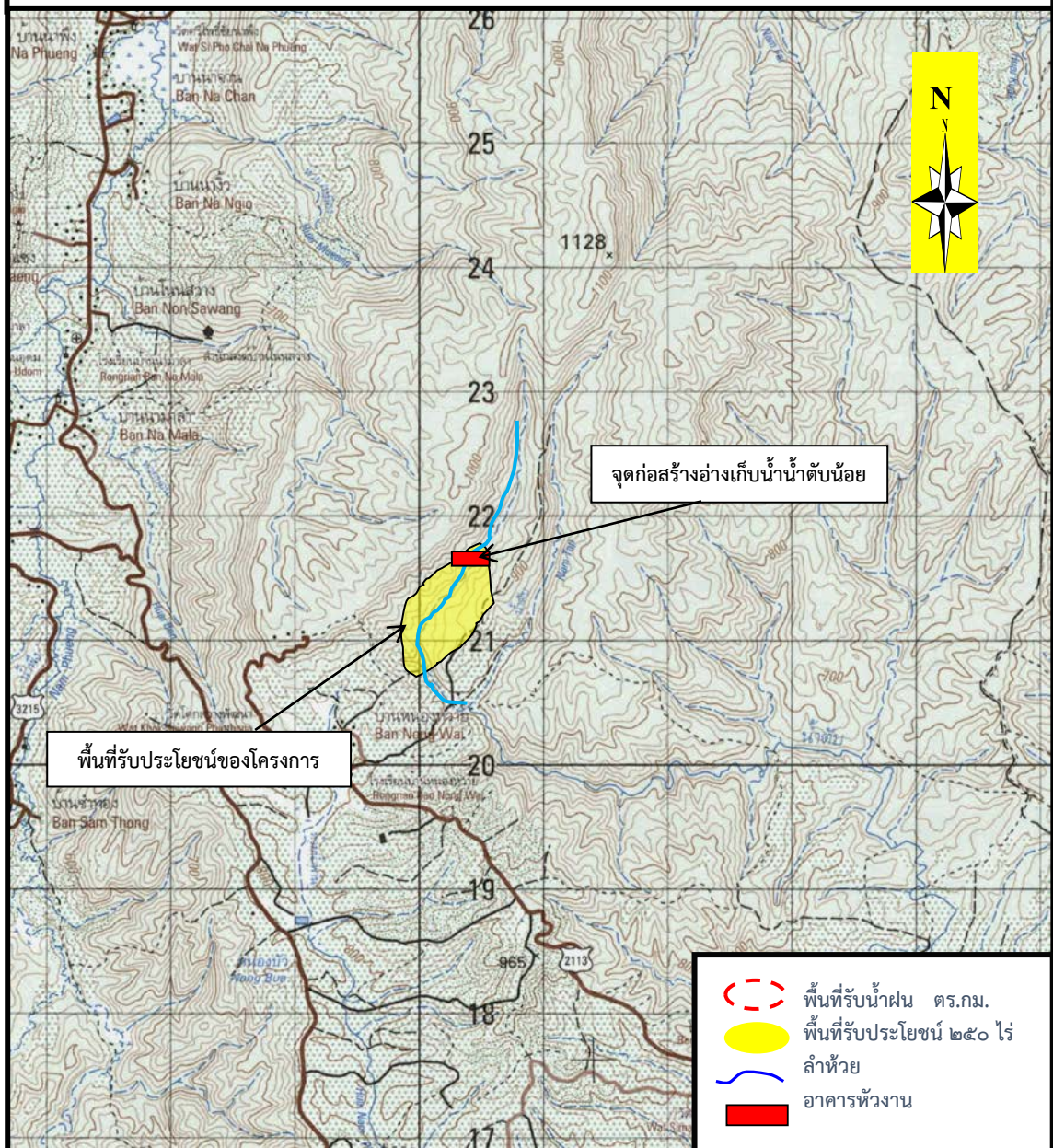
ระหว่างก่อสร้างอาคารที่ทำการป่าไม้ขนาดเล็ก

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎรตำบลนามาลา จำนวน ๘ หมู่บ้าน หมู่ที่ ๑ บ้านนามาลา หมู่ที่ ๒ บ้านหัวด่าน หมู่ที่ ๓ บ้านนาปูน หมู่ที่ ๔ บ้านซาทอง หมู่ที่ ๕ บ้านหนองหวาย หมู่ที่ ๖ บ้านโคก หมู่ที่ ๗ บ้านหนองสิม และหมู่ที่ ๘ บ้านโนนสว่าง ตำบลนามาลา อำเภอนาแก จังหวัดเลย จำนวน ๙๐๔ ครัวเรือน รวม ๓,๑๕๑ คน รวมถึงราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียง มีน้ำต้นทุนเพื่อการอุปโภคบริโภค และสนับสนุนพื้นที่เกษตรจำนวน ๕๐๐ ไร่ ในช่วงฤดูฝน และจำนวน ๒๐๐ ไร่ ในช่วงฤดูแล้ง

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเปี้ยว ป่าภูซี้เกล้า
และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำน้ำตบน้อย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลนามาลา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านหนองแดง และชุดแก้มลิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ ๑)

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแดง โครงการแก้มลิงสระโสกแก้วคาพร้อมอาคารประกอบ และโครงการสระเก็บน้ำบริเวณสระโสกแก้วคา ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่นายอดุลย์ หงษ์ประเสริฐ ราษฎรบ้านหนองแดง หมู่ที่ ๘ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ขอพระราชทานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลช่องสามหมอ อำเภอคอนสวรรค์ เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค และทำการเกษตร (หนังสือสำนักพระราชวัง ที่ พว ๐๒๐๗.๘๑/๑๒๘๙๙ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔)

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทาน ได้ดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านหนองแดง ชนิดแพสูบน้ำ โดยสูบน้ำจากลำห้วยช่องสามหมอ อัตราการสูบน้ำประมาณ ๐.๒๕ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที จำนวน ๑ แห่ง พร้อมระบบท่อส่งน้ำรวมความยาว ๕,๘๒๐ เมตร และจุดจ่ายน้ำ ๓๙ แห่ง รวมทั้งก่อสร้างอาคารควบคุมระบบไฟฟ้า โรงเก็บพัสดุ และขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ ๑๕ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนเมษายน ๒๕๖๖

สภาพพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการ

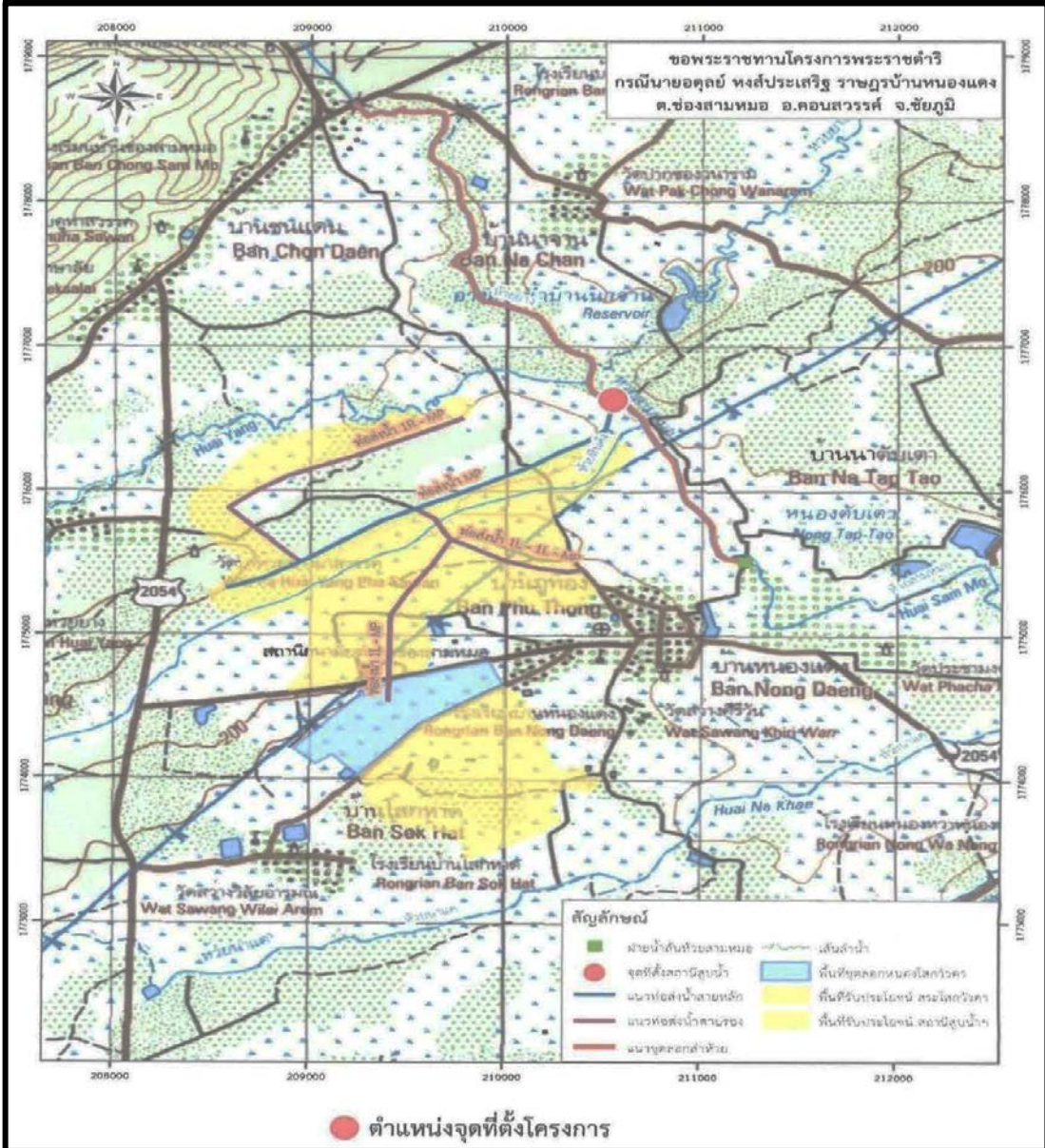
อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎร ๕ หมู่บ้าน ตำบลช่องสามหมอ อำเภอคอนสวรรค์ จำนวน ๑๐๑ ครัวเรือน ๕๓๓ คน มีน้ำใช้สำหรับอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี และมีแหล่งน้ำสนับสนุนพื้นที่การเกษตรรวม ๑,๕๑๑ ไร่ ได้อย่างเพียงพอตลอดปี

โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้านหนองแดง และชุดแก้มลิง
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลช่องสามหมอ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ ๑)

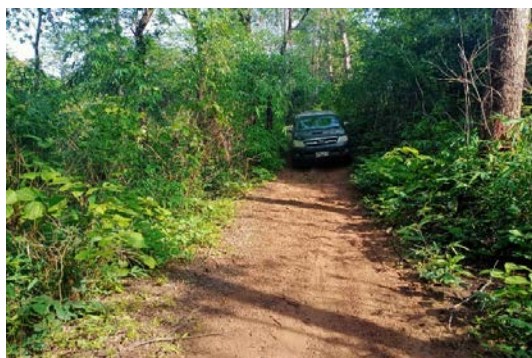
โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำ ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่ นายชาติชาย พิลาดี ผู้ใหญ่บ้านหมากหญ้า หมู่ที่ ๑ ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ขอพระราชทานโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่ง บริเวณบ้านโคกสว่าง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตร (ตามหนังสือสำนักพระราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๑๐/๔๘๘๔ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๓)

ผลการดำเนินงาน

กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่ง ปิดกั้นลำห้วยปากแบ่ง ขนาดความจุ ๑,๖๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมจัดทำระบบส่งน้ำ ความยาว ๗.๓๐ กิโลเมตร ปัจจุบันดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๓๐.๑๑ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือน มีนาคม ๒๕๖๖

พื้นที่ก่อนการดำเนินงานก่อสร้าง

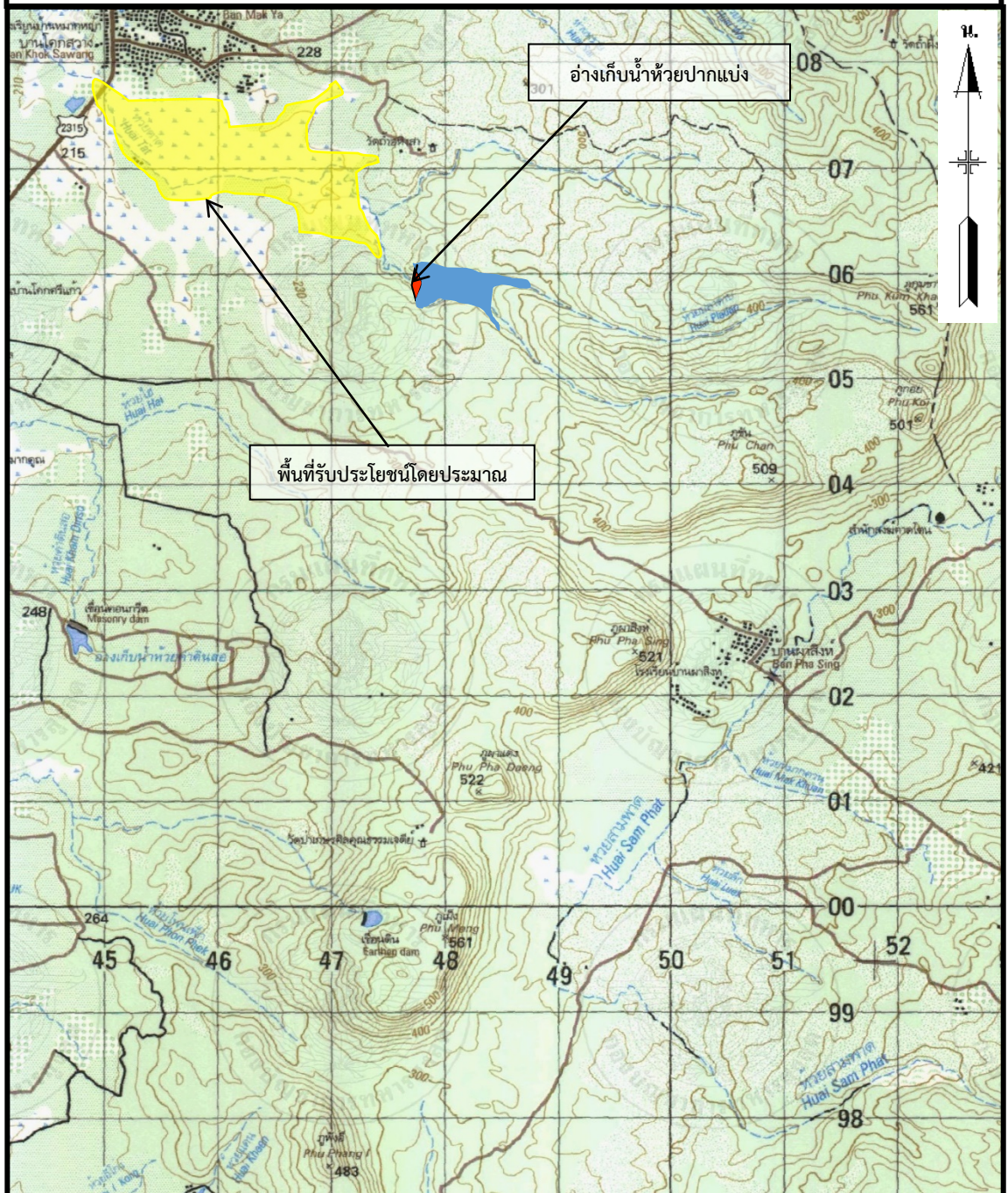
งานขุดร่องแกนและปรับปรุงฐานรากเขื่อน

ประโยชน์ที่ได้รับ

เมื่อดำเนินการโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำแล้วเสร็จ จะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ เพื่อการอุปโภค บริโภค และเพื่อการเกษตรของราษฎรเขตบ้านโคกสว่างและหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน ๙๓๕ ครัวเรือน จำนวน ๓,๗๔๐ คน รวมทั้งสามารถส่งน้ำสนับสนุนพื้นที่การเกษตรในฤดูฝนได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ และในฤดูแล้งได้ ๓๕๐ ไร่

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลหมากหญ้า อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี

ด้านสิ่งแวดล้อม

**โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์
ในโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร**

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมป่าไม้ พิจารณาแนวทางอนุรักษ์และพัฒนาป่าไม้ในโรงเรียนเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนคร โดยเสด็จพระราชดำเนินไปยังโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ในการนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริกับหน่วยงาน สรุปลงความว่า

๑. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการส่งเสริมและขยายผลองค์ความรู้ของศูนย์ศึกษาฯ ให้แก่โรงเรียน ทั้งนี้ สมควรเข้ามาดำเนินการสำรวจความต้องการ ของครู และนักเรียน ของโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม โดยเน้นการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป ขอให้เน้นกิจกรรมการเกษตร การจัดทำบัญชีครัวเรือน และการทำบัญชีฟาร์ม พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้ทราบเป็นระยะ

๒. กรมชลประทาน

ให้กรมชลประทานเข้ามาดำเนินการสำรวจความต้องการการใช้น้ำ และร่วมบริหารจัดการน้ำระหว่างโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม และโรงเรียนอนุบาลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร ให้มีน้ำใช้ในกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเพียงพอ

๓. กรมป่าไม้

๓.๑ ให้กรมป่าไม้เข้าดำเนินการจัดทำแปลงสาธิต เรื่องสร้างป่าสร้างรายได้ ในเขตพื้นที่ของโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากพื้นที่ของโรงเรียนมีจำนวนมาก ทั้งยังเป็นการส่งเสริมความเข้าใจของเด็กนักเรียนให้นักเรียนโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม เกิดการเรียนรู้และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

๓.๒ ให้กรมป่าไม้จัดทำสื่อการเรียนการสอน เรื่องการปลูกป่า ๕ ระดับ ให้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม

ผลการดำเนินงาน

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยจัดทำโครงการจัดหาแหล่งน้ำช่วยเหลือโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม ซึ่งดำเนินการพัฒนาสถานีสูบน้ำและระบบกระจายน้ำเพื่อชลประทานภายในโรงเรียน ฯ โดยระบบพลังงานแสงอาทิตย์ และโครงการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน ทำเป็นฐานเรียนรู้ เช่น ด้านพืช ด้านสัตว์ ด้านประมง อื่น ๆ ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จ

ทั้งนี้ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมฝึกอบรมขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีอย่างง่าย ที่เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ฯ ดำเนินการขยายผลและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้เพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งฯ ให้กับโรงเรียน และชุมชนบริเวณใกล้เคียง

กรมป่าไม้ ดำเนินการเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ ในระยะที่ ๒ คือ มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ และกิจกรรมการปลูกป่า ๕ ระดับ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่นักเรียน และผู้ที่สนใจ ตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชประสงค์ให้นักเรียนได้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เนื่องจากเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีอยู่ใกล้ตัว โดยกรมป่าไม้เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบดำเนินงานสนองพระราชดำริ ซึ่งวางแผนการดำเนินงานในระยะเวลา ๓ ปี (๒๕๖๔-๒๕๖๖)

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ดำเนินการ ดังนี้

๑. กิจกรรมพัฒนาป่าไม้ในพื้นที่โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม โดยส่งเสริมและสาธิต สร้างป่า สร้างรายได้ ภายในโรงเรียน ซึ่งมีการจัดเตรียมแปลง และจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เป็นตัวอย่างที่ชัดเจน พร้อมจัดบรรยายความรู้ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้มาศึกษาเรียนรู้ที่แปลงสาธิต

๒. จัดกิจกรรมสื่อการเรียนรู้ป่า ๕ ระดับ ภายในโรงเรียน โดยจัดทำแปลงสาธิต เพื่อเป็นตัวอย่าง พร้อมจัดทำป้ายความรู้ และมีกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในแปลงเพิ่มเติม

๓. กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ดำเนินการเพาะชำกล้าไม้
ทั่วไป จำนวน ๒๕,๐๐๐ กล้า และเพาะชำกล้าไม้หวาย จำนวน ๑๕,๐๐๐ กล้า ดำเนินการ
ปลูกเสริมในแปลงสาธิต เพื่อเป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบ และเป็นสื่อการเรียนการสอน
ให้กับนักเรียน ปัจจุบันดำเนินการแล้วเสร็จทุกกิจกรรม

แปลงสาธิตสร้างป่าสร้างรายได้
เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักเรียน

นักเรียนโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคม
มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และบำรุงรักษา

กิจกรรมสาธิตการปลูกป่า ๕ ระดับ

นักเรียนได้ร่วมศึกษา เรียนรู้ พร้อมทดลองหา
แหล่งอาหารจากป่า

การดำเนินงานระยะที่ ๒

เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป จำนวน ๒๕,๐๐๐ กล้า และเพาะชำกล้าไม้หวาย จำนวน ๑๕,๐๐๐ กล้า

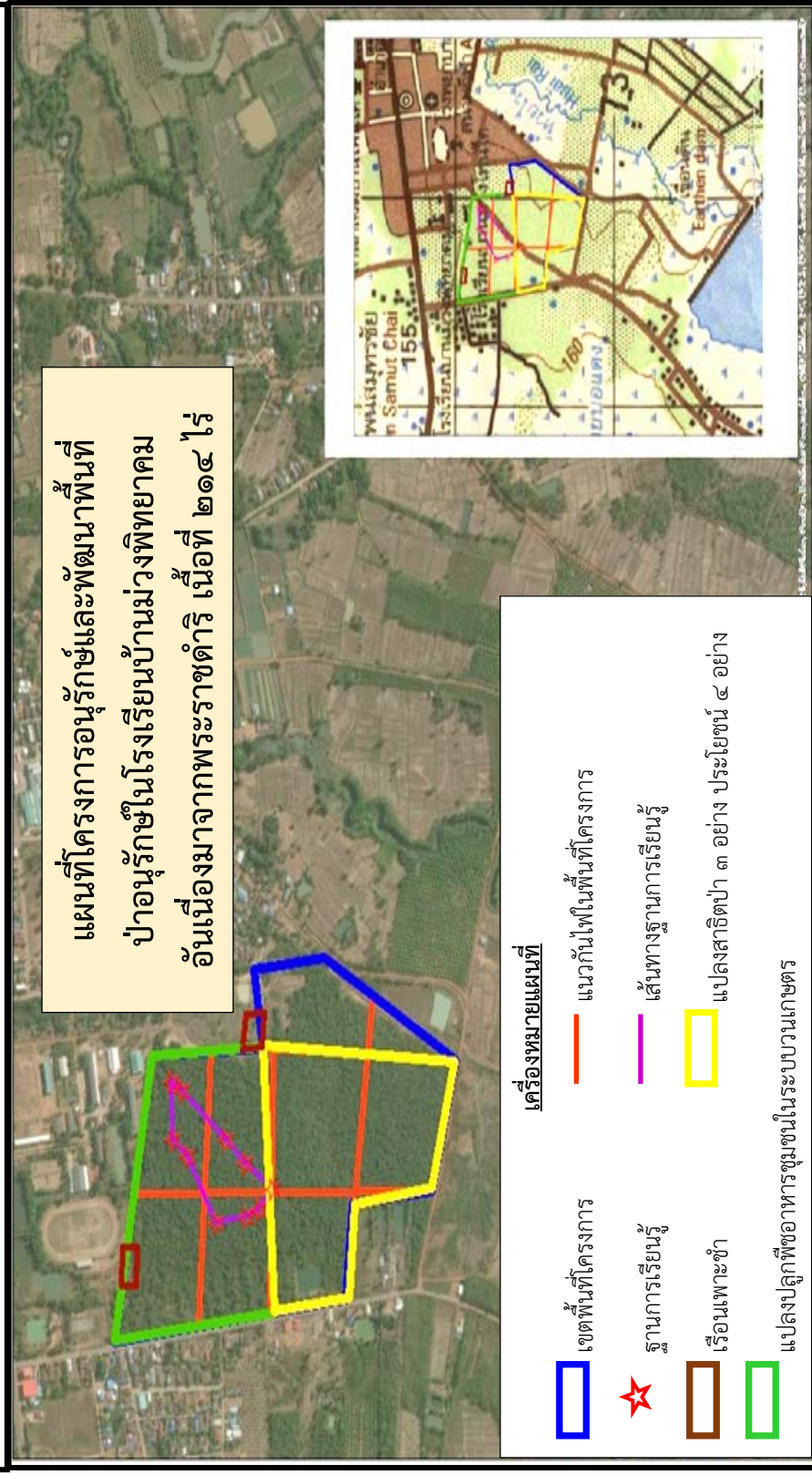

ประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินงานในระยะที่ ๒ มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ และกิจกรรมการปลูกป่า ๕ ระดับ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ให้แก่นักเรียนและผู้สนใจ ตามแนวพระราชดำริ ได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ พร้อมได้รับการสร้างจิตสำนึกให้แก่ ครู นักเรียน และผู้สนใจได้มีความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เกิดผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการ กับครู จำนวน ๔๐ คน นักเรียน จำนวน ๖๐๐ คน บุคคลทั่วไป จำนวน ๕๐๐ คน และพื้นที่ป่าไม้ในโรงเรียน จำนวน ๒๐๐ ไร่

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในโรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลขนอม อําเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการ อ่างเก็บน้ำห้วยเชียง(ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลขนอม อําเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่ นายหา คำผาย พร้อมด้วย ราษฎรบ้านโนนอุดม หมู่ที่ ๘ ตำบลขนอม อําเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี ขอพระราชทาน โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) บริเวณบ้านหนองเจริญ หมู่ที่ ๗ ตำบลขนอม อําเภอหนองกุดจับ จังหวัดอุดรธานี เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร (ตามหนังสือสำนักราชเลขาธิการ ที่ รล ๐๐๐๕.๓/๒๕๕๓๙ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙)

ผลการดำเนินงาน

กรมป่าไม้ ได้ดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์ โดยการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ได้แก่ สมุดบันทึก สื่อ วัสดุผูกคอ รวมถึงการสร้างเครือข่ายและจัดทำแผนการอนุรักษ์ ฝึกรวมเครือข่ายป้องกันและพัฒนาพื้นที่ป่า ทำกิจกรรมฟื้นฟูระบบนิเวศน์ ประกอบด้วย ฝึกรวมเครือข่ายป้องกันและพัฒนาป่า พื้นที่ต้นน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) จำนวน ๒ รุ่น ฝึกรวมเยาวชนพิทักษ์ป่า (ครูป่าไม้) เพื่อสืบทอดเจตนาเครือข่าย สู่ความยั่งยืน “รุ่นสู่รุ่น” จำนวน ๑ รุ่น เพาะชำหญ้าแฝก (เพื่อส่งเสริมการใช้และฟื้นฟู) จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ กล้า เพาะชำกล้าไม้ (เพื่อเตรียมการฟื้นฟู) จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ กล้า เพาะชำพืชสมุนไพร ประจำถิ่น จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ กล้า ปัจจุบันดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๘๕ คาดว่าจะแล้วเสร็จ เดือนธันวาคม ๒๕๖๕

ฝึกรวมเครือข่ายป้องกันและพัฒนาป่า
พื้นที่ต้นน้ำห้วยเชียง(ตอนบน)
รุ่นที่ ๑ ตำบลขนอม
ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลขนอม

ฝึกรวมเยาวชนพิทักษ์ป่า (ครูป่าไม้)
เพื่อสืบทอดเจตนาเครือข่าย สู่ความยั่งยืน
“รุ่นสู่รุ่น” ณ ห้องประชุมโรงเรียนภูพานวิทยา

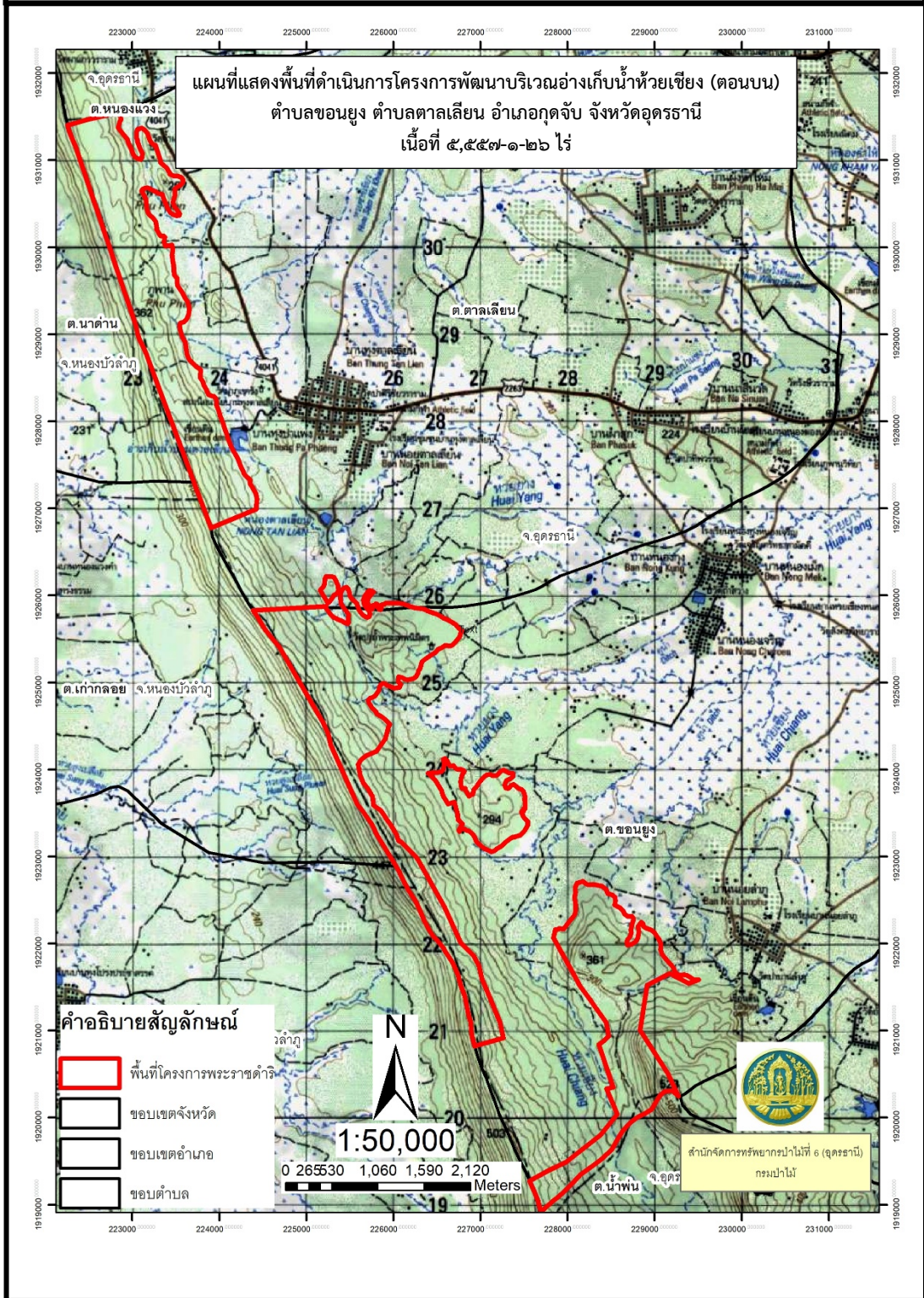

ประโยชน์ที่ได้รับ

โครงการนี้เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จจะเป็นการฟื้นฟูและปลูกป่าเสริมให้พื้นที่บริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) เพื่อทดแทนป่าไม้ที่สูญเสียไป รวมถึงช่วยลดอัตราการบุกรุก และลักลอบตัดไม้ทำลายป่าบริเวณพื้นที่โครงการ สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และสร้างเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์ป่ารอบอ่างเก็บน้ำ

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้บริเวณพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน)
 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 ตำบลขอนแก่น อำเภอกุตุจับ จังหวัดอุดรธานี

โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเปี้ยว ป่าภูซี้เถ่า และป่าภูเรือ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนาพึ่ง และตำบลนามาลา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำน้ำตบ่น้อยและโครงการก่อสร้างฝายเก็บน้ำบ้านนาจาน ไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามที่ นายบำรุง กมลรัตน์ ราษฎรบ้านนาจาน อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ได้ขอพระราชทานโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กในเขตตำบลนาพึ่ง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย เพื่อช่วยเหลือราษฎรซึ่งประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร (ตามหนังสือสำนักพระราชวัง ที่ รล ๐๐๘.๑/๑๑๗๘๑ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓)

ผลการดำเนินงาน

กรมป่าไม้ ดำเนินการจัดจ้างเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ จำนวน ๕ อัตรา เพื่อเป็นผู้ปฏิบัติงานหลักในพื้นที่ เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ กล้า เพาะชำหญ้าแฝก จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ กล้า สร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวน ๕ แห่ง และดำเนินกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้ ในพื้นที่จำนวน ๓๐๐ ไร่ รวมถึงให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่โดยการทำประชาคมและสร้างความเข้าใจกับชุมชนรอบโครงการ รวม ๙ หมู่บ้าน ดำเนินการแล้วเสร็จ

ราษฎรร่วมปลูกหญ้าแฝกริมขอบสระสาธารณะ

ราษฎรร่วมในกิจกรรมสร้างป่าสร้างรายได้

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้ราษฎรตำบลนามาลา จำนวน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านนามาลา หมู่ที่ ๓ บ้านนาปูน หมู่ที่ ๔ บ้านชำทอง หมู่ที่ ๕ บ้านหนองหวาย และหมู่ที่ ๘ บ้านโนนสว่าง และราษฎร จำนวน ๔ หมู่บ้าน ในตำบลนาพึ่ง ได้แก่ หมู่ที่ ๒ บ้านนาแซง หมู่ที่ ๕ บ้านนาจาน หมู่ที่ ๖ บ้านนาพระ และหมู่ที่ ๗ บ้านนาพึ่ง จำนวน ๖๗๙ ครัวเรือน ๒,๑๒๐ คน รวมถึงราษฎรในหมู่บ้านใกล้เคียงบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ลดลง พื้นที่ป่าไม้ได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟู รวม ๗,๗๘๔ ไร่ นอกจากนี้ยังส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่มีน้ำต้นทุนเพื่อการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

ด้านอื่น ๆ

โครงการก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำ และโรงอบกึ่งพันธุ์ ศูนย์ผลิตกึ่งพันธุ์ไม้ผล พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและติดตามผลการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ ๗ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี หม่อมหลวงจिरพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. นายลลิต ถนอมสิงห์ รองเลขาธิการ กปร. ฝ่าฯ รับเสด็จ ในโอกาสนี้ พลตรีสมบัติ จินดาศรี ผู้บัญชาการกองพลทหารม้าที่ ๓ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ จังหวัดขอนแก่น กราบบังคมทูลขอพระราชทานจัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและกึ่งพันธุ์ไม้ผล พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ ศูนย์ผลิตสัตว์ปีกพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ ศูนย์ผลิตพันธุ์ปลาน้ำจืดพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ ที่ กองพลทหารม้าที่ ๓ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ จังหวัดขอนแก่น

และเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและติดตามผลการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ ๓ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยมี หม่อมหลวงจिरพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. ฝ่าฯ รับเสด็จ ในโอกาสนี้ พลเอก วิจักขฐ์ สิริบรรสพ ที่ปรึกษาพิเศษมูลนิธิชัยพัฒนา ได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำกึ่งพันธุ์พระราชทาน จำนวน ๕ โรงเรียน ในโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสาน กองพลทหารม้าที่ ๓ ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ผลการดำเนินงาน

กองพลทหารม้าที่ ๓ ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำ จำนวน ๔ โรงเรียน และก่อสร้างโรงอบกึ่งพันธุ์ จำนวน ๑ โรงเรียน พร้อมจัดซื้อครุภัณฑ์ประจำอาคาร ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ ๒๐.๕๙ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม ๒๕๖๕

อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำ และโรงอบกึ่งพันธุ์

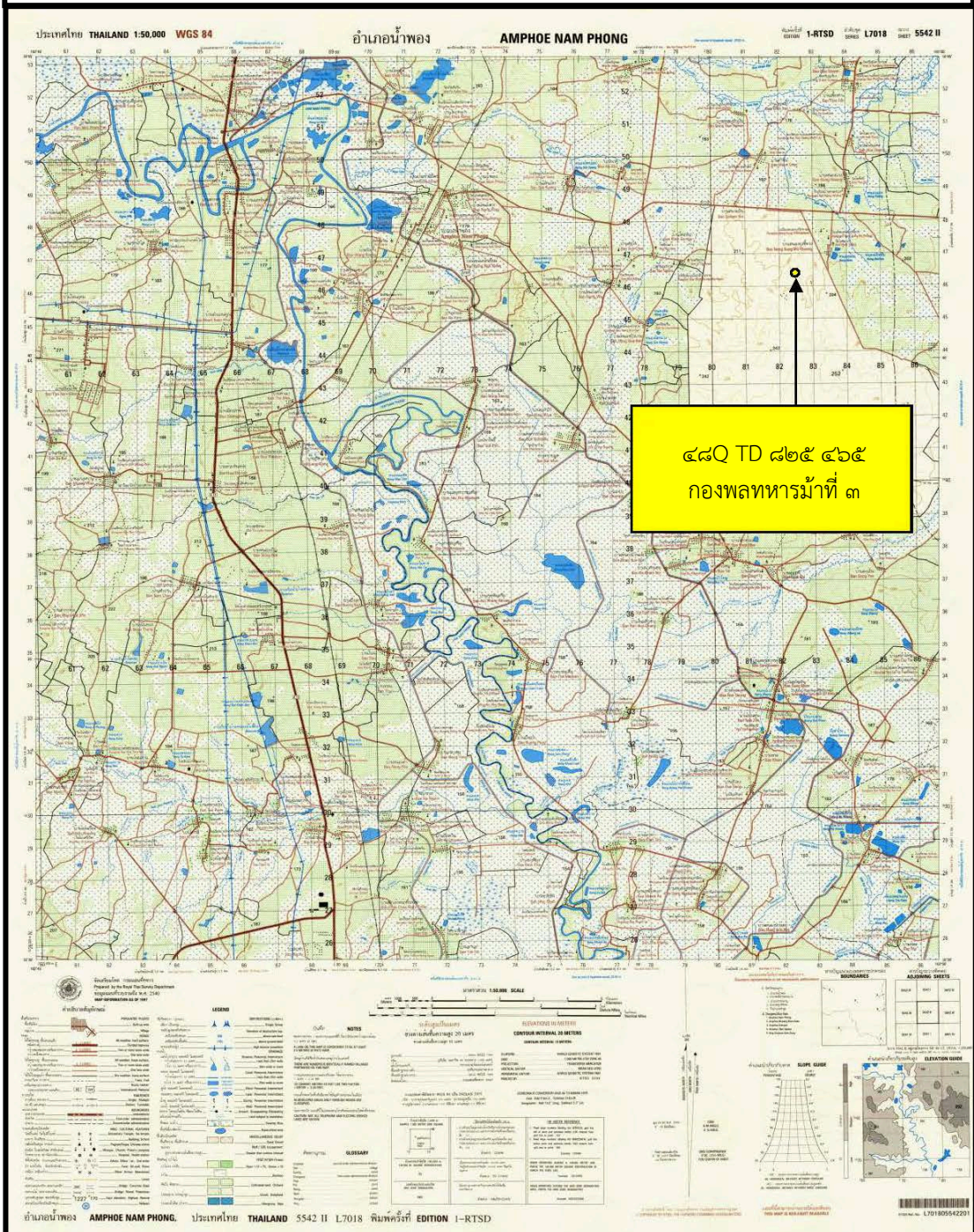

ประโยชน์ที่ได้รับ

ทำให้เป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์แจกจ่ายให้กับประชาชนที่ประสบภัยธรรมชาติในพื้นที่ภาคอีสาน รวมถึงกำลังพลและครอบครัวที่พักอาศัยภายในค่ายในพื้นที่กองทัพภาคที่ ๒ จำนวน ๒๐๐ คน

โครงการก่อสร้างโรงเรียนเพาะชำ และโรงอบกิ่งพันธุ์ ศูนย์ผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผล
พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลบัวเงิน อำเภอนำพ่อง จังหวัดขอนแก่น

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมและติดตามผลการดำเนินงานโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารม้าที่ ๓ อำเภอโนนสูง จังหวัดขอนแก่น โดยมี หม่อมหลวงจิราพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายดนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. เฝ้าฯ รับเสด็จ ในโอกาสนี้ พลเอกวิจักขฐ์ สิริบรรสพ ที่ปรึกษาพิเศษมูลนิธิชัยพัฒนาได้ขอพระราชทานพระราชานุญาต ดำเนินกิจกรรมในโครงการทหารพันธุ์ดี บริเวณค่ายพระยาสุนทรธรรมธาดา ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ดังนี้

๑. จัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ พื้นที่ดำเนินการใน ๒ หน่วย คือกองพันทหารราบที่ ๑ กรมทหารราบที่ ๑๓ ค่ายพระยาสุนทรธรรมธาดา ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และกองพันทหารราบที่ ๒ กรมทหารราบที่ ๑๓ ค่ายพระยาสุนทรธรรมธาดา ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

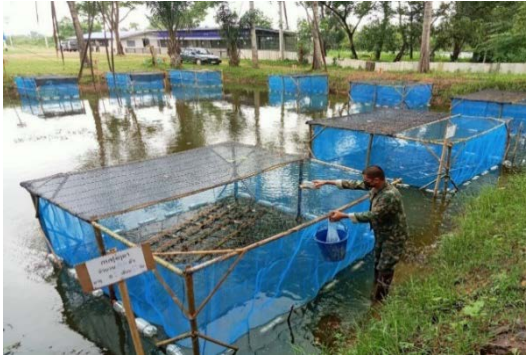
๒. จัดตั้งศูนย์ผลิตกบพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ บริเวณ กรมทหารราบที่ ๑๓ ค่ายพระยาสุนทรธรรมธาดา ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

๓. จัดตั้งศูนย์ผลิตสัตว์ปีกพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ พื้นที่ดำเนินการใน ๑ หน่วย ณ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ ๑๓ กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๓ ค่ายพระยาสุนทรธรรมธาดา ตำบลโนนสูง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ผลการดำเนินงาน

กองพลทหารราบที่ ๓ กองทัพบก ได้ดำเนินกิจกรรมจัดตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ จัดตั้งศูนย์ผลิตกบพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ จัดตั้งศูนย์ผลิตสัตว์ปีกพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสานเหนือ ซึ่งการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นการจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินโครงการ เช่น อาคารโรงเรือน ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านการเพาะเมล็ดพันธุ์ เลี้ยงสัตว์ปีก เช่น เปิดเทศกบินทร์บุรี การเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ไก่เหลืองหางขาว และเลี้ยงกบ จำนวน ๓ สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์นานาน พันธุ์จันทนา และพันธุ์ทุ่งกุลา รวมถึงการเลี้ยงปลาชนิดจรลดา ปัจจุบันดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๖๐ คาดว่าจะแล้วเสร็จสิ้นเดือน ธันวาคม ๒๕๖๕

ประโยชน์ที่ได้รับ

โครงการนี้หากดำเนินการแล้วเสร็จจะก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงแก่กำลังพลและครอบครัว รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐาน ไว้สำหรับแจกจ่าย อีกทั้ง ยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบเป็นอาชีพต่อไป

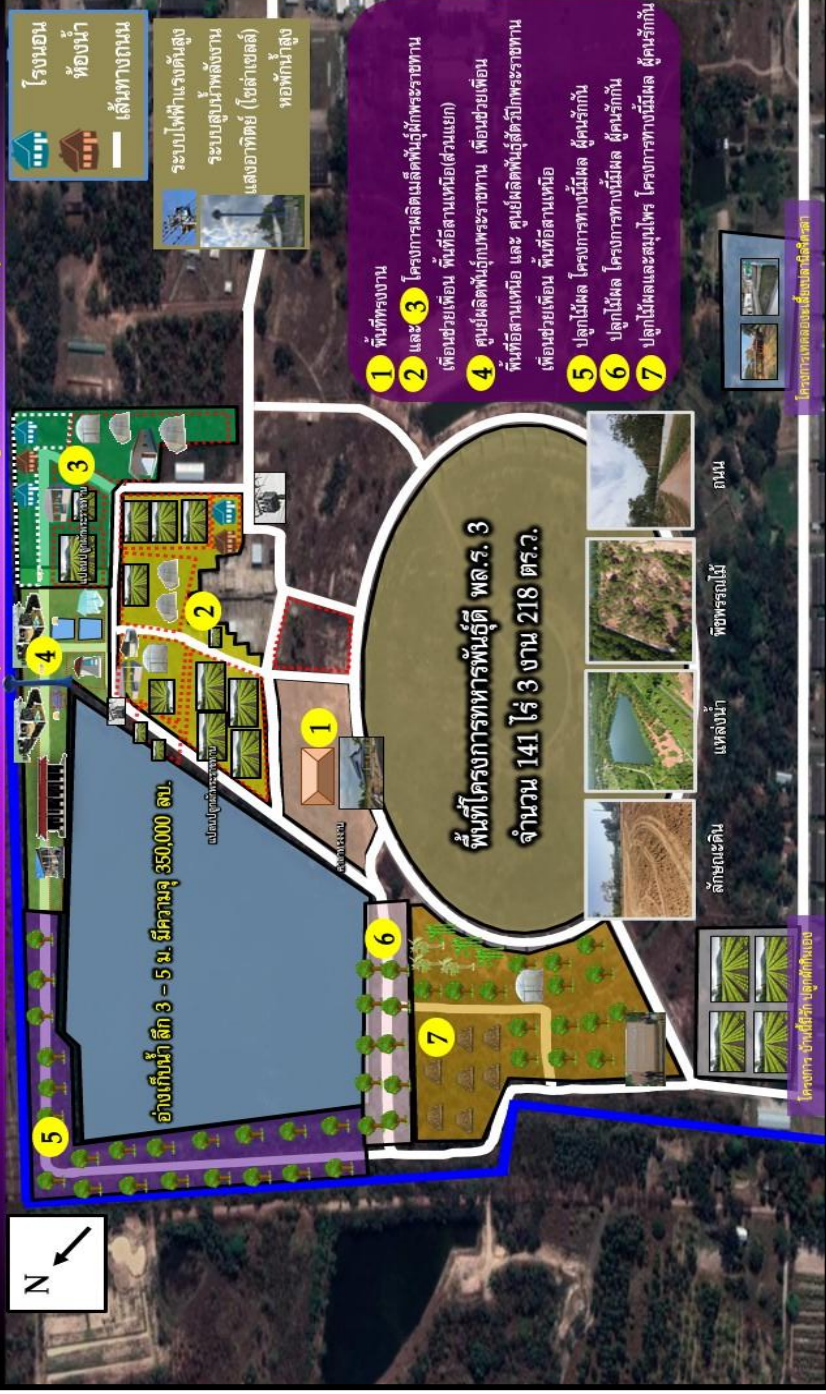

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ 3 ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ 3

ที่ตั้ง กองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 13 ค่ายพระยาสุรสงคราม ต.ตำบลโนนสูง อ.อำเภอเมือง จ.จังหวัดอุดรธานี

โครงการอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลจันทึก อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

เรื่องเดิม

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการดำเนินงานของโครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ ๖ ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมี หม่อมหลวงจิรพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา นายอนุชา สินธวานนท์ เลขาธิการ กปร. เฝ้าฯ รับเสด็จ ในโอกาสนี้ พลเอกวิจักชฐ์ สิริบรรสพ ที่ปรึกษาพิเศษมูลนิธิชัยพัฒนาได้ขอพระราชทานพระราชานุญาตจัดตั้งโรงเก็บเมล็ดพันธุ์พระราชทานและศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ ณ กองพลพัฒนาที่ ๒ ค่ายสุรธรรมพิทักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการดำเนินงาน

กองพลพัฒนาที่ ๒ กองทัพบกที่ ๒ กองทัพบก ดำเนินการปรับปรุงอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์ ปรับปรุงห้องบรรจุภัณฑ์ จัดทำชั้นวางอุปกรณ์บรรจุภัณฑ์ ปรับปรุงระบบไฟฟ้า งานปรับพื้นที่และงานขุดบ่อปก รวมถึงโรงทดสอบการงอกและเรือนเพาะชำและทดสอบความเสถียรของสายพันธุ์ ปัจจุบันดำเนินการแล้วร้อยละ ๑๔.๔๐ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนธันวาคม ๒๕๖๕

งานปรับปรุงอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์พืช
พระราชทาน

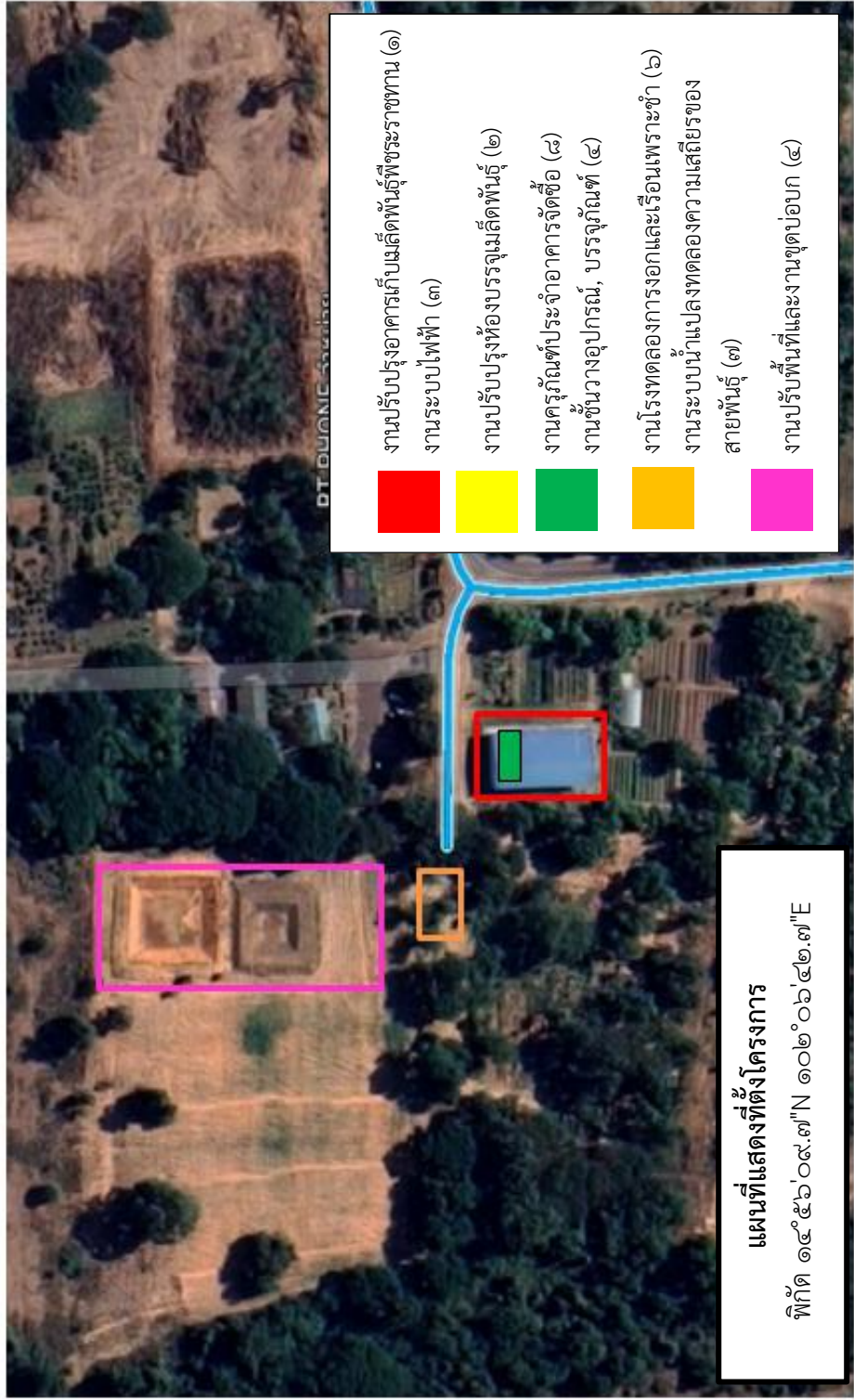
งานปรับปรุงห้องบรรจุเมล็ดพันธุ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

สามารถเป็นสถานที่สำหรับผลิตและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พระราชทานที่มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน เพื่อใช้ในการแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่และทหารกองประจำการที่จะปลดประจำการเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

โครงการอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่สถานีใต้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ตำบลจันทิก อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ภาคผนวก

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร.
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	งบประมาณที่ ได้รับการ สนับสนุน (บาท)	วันที่นายกฯ อนุมัติ
ด้านแหล่งน้ำ				
๑	โครงการสนับสนุนระบบส่งน้ำแก่กลุ่มรวมพลังเกษตรกร อินทรีย์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (ระยะที่ ๒) ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์	กรมชลประทาน	๓๐,๖๑๕,๐๐๐	๑๘ พ.ย. ๖๔
๒	โครงการขุดลอกลำห้วยใหญ่พร้อมอาคารประกอบ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลมะค่า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา	กรมชลประทาน	๒๒,๐๐๐,๐๐๐	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๓	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ใน เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเป้อย ป่าภูซี้เฒ่า และป่าภูเรือ ฝ่ายบ้านนาจานพร้อมระบบส่งน้ำอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ตำบลนาพึ่ง อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย	กรมชลประทาน	๔๗,๐๐๐,๐๐๐	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๔	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ใน เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าภูเป้อย ป่าภูซี้เฒ่า และป่าภูเรือ อ่างเก็บน้ำตบน้อย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลนามาลา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย	กรมชลประทาน	๖๐,๐๐๐,๐๐๐	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๕	โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ บ้านหนองแดงและชุดแก้มลิง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลช่องสามหมอ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ ๑)	กรมชลประทาน	๔๓,๑๕๙,๖๕๐	๙ มี.ค. ๖๕
๖	โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยปากแบ่งพร้อมระบบส่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลหมากหญ้า อำเภอนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี	กรมชลประทาน	๒๙,๘๖๙,๐๐๐	๒๙ เม.ย. ๖๕

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร.
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	งบประมาณที่ ได้รับการ สนับสนุน	วันที่นายกฯ อนุมัติ
ด้านสิ่งแวดล้อม				
๑	โครงการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ใน โรงเรียนบ้านม่วงพิทยาคมอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ตำบลม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร	กรมป่าไม้	๕๔๙,๐๐๐	๙ มี.ค. ๖๕
๒	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้บริเวณพื้นที่ อ่างเก็บน้ำห้วยเชียง (ตอนบน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลขอนยูง อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี	กรมป่าไม้	๑,๘๖๖,๐๐๐	๒๙ เม.ย. ๖๕
๓	โครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าภูเป้อย ป่าภูซี้แก้ว และป่าภูเรือ ตำบลนาพึ่ง และตำบลนาตาล อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย	กรมป่าไม้	๓,๑๑๕,๘๐๐	๒๙ เม.ย. ๖๕

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร.
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	งบประมาณที่ ได้รับการ สนับสนุน	วันที่นายกฯ อนุมัติ
ด้านบูรณาการ/อื่นๆ				
๑	โครงการศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยตึกขุ อำเภอกุสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ	กรมวิชาการเกษตร	๑๙,๒๑๐,๔๐๐	๑๘ พ.ย. ๖๔
๒	โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	กรมชลประทาน	๗๕,๒๒๗,๖๒๘	๑๘ พ.ย. ๖๔
๓	โครงการขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย ตำบลคุ้มเก่า ตำบลหนองผือ ตำบลกุดสิมคุ้มใหม่ ตำบลกุดปลาเค้า และตำบลสระพังทอง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์	จังหวัดกาฬสินธุ์	๒,๓๖๘,๓๑๕	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๔	โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอึ่งอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลค้อเหนือ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร	กรมป่าไม้	๔,๓๖๔,๕๒๕	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๕	โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยบางทรายตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง และตำบลบ้านค้อ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร	จังหวัดมุกดาหาร	๓,๙๐๓,๓๑๕	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๖	โครงการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ตามพระราชดำริ ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	กรมปศุสัตว์ กรมส่งเสริม การเกษตร กรมประมง กรมวิชาการเกษตร	๑,๙๘๓,๕๑๓	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๗	โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (เพิ่มเติม ครั้งที่ ๑)	กรมชลประทาน	๑,๕๒๒,๕๗๐	๒๗ ธ.ค. ๖๔
๘	โครงการอาคารเก็บเมล็ดพันธุ์พระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่อีสานใต้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลจันทิก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา	กองพลพัฒนาที่ ๒	๕,๕๖๗,๕๓๔	๒๗ ธ.ค. ๖๔

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร.
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลำดับ	โครงการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	งบประมาณที่ ได้รับการ สนับสนุน	วันที่นายกฯ อนุมัติ
ด้านบูรณาการ/อื่นๆ (ต่อ)				
๙	โครงการทหารพันธุ์ดี กองพลทหารราบที่ ๓ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลโนนสูง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี	กองทัพภาคที่ ๒	๗,๓๐๑,๒๖๗	๙ มี.ค. ๖๕
๑๐	โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒)	กรมชลประทาน	๑,๔๕๑,๖๐๐	๙ มี.ค. ๖๕
๑๑	โครงการก่อสร้างโรงเรือนเพาะชำ และโรงอบกิ่งพันธุ์ ศูนย์ผลิตกิ่งพันธุ์ไม้ผลพระราชทาน “เพื่อนช่วยเพื่อน” พื้นที่ภาคอีสาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น	กองทัพภาคที่ ๒	๕๘๗,๙๐๐	๒๙ เม.ย. ๖๕
๑๒	โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร ห้วยซอน – ห้วยซั่ว (หลัก ๒๒) เมื่อนาชายทอง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	กรมชลประทาน	๑,๙๕๑,๙๕๐	๑๐ ส.ค. ๖๕